

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΤΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΝΟΡΙΑΚΟΥ ΚΛΗΡΟΥ

ΣΥΝΤΑΣΣΟΜΕΝΟΝ ΜΕΡΙΜΝΗ,
ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛ. ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
(ΕΚΔΟΣΙΣ ΤΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»)

ΕΤΟΣ Β'.	ΑΘΗΝΑΙ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19	15 ΜΑΡΤΙΟΥ 1953	ΑΡΙΘ. 5
----------	---------------------	-----------------	---------

ΤΑ ΕΠΙΤΙΜΙΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ Ι. ΕΞΟΜΟΛΟΓΗΣΙΝ

Κατὰ τὰς ἡμέρας τῆς Τεσσαρακοστῆς ποὺ διανύομεν, ὅπως καὶ ὄλας τὰς ἄλλας νησνησίμους περιόδους τῆς Ἐκκλησίας μας, οἱ περισσότεροὶ τῶν χριστιανῶν μας προσέρχονται εἰς τὴν ἱεράν ἐξομολόγησιν, διὰ νὰ προετοιμάσουν τὰς ψυχὰς των, ὥστε ἀπηλλαγμένοι ἀπὸ τὴν φθοροποιὸν ἁμαρτίαν νὰ μεταλάβουν τῶν Ἁγράντων Μυστηρίων. Οἱ Πνευματικοὶ τὰς ἡμέρας αὐτὰς ἀτενίζουσι καταστάσεις ψυχικάς, αἱ ὁποῖαι δημιουργοῦν ἀπορίας, περὶ τὸν τρόπον, κατὰ τὸν ὁποῖον πρέπει νὰ τὰς ἀντιμετωπίσουν, ὥστε ἡ ἐξομολόγησις νὰ φέρῃ τὰ προσδοκώμενα ἀποτελέσματα, νὰ εἶναι καρποφόρος. Ὁ Πνευματικὸς εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ ἐξεύρῃ τὰ κατάλληλα φάρμακα, διὰ νὰ ἐπιθέσῃ ἐπὶ τῶν χαινουσῶν ψυχικῶν πληγῶν, ποὺ ἡ ἁμαρτία ἤνοιξεν εἰς τὴν ἐσωτερικὴν τῆς ψυχῆς ὑπόστασιν.

Ἄν ἀποτύχῃ εἰς τὴν προσπάθειαν αὐτήν, ἡ ἀσθένεια καθίσταται βαρύτερας μορφῆς καὶ τὰ ἐπακόλουθα εἶναι πλειστάκις μοιραῖα. Δὲν εἶναι σπάνιον νὰ ἀποχωρῇ ὁ μετανοῶν τῆς ἐξομολογήσεως περισσότερον τραυματισμένος ἐκ τῆς ἀδέξιότητος τοῦ Πνευματικοῦ πατροῦς. Καὶ ἐν μὲν ὑπάρχῃ ἀρκετὴ ἀντοχὴ καὶ καὶ πίστις εἰς τὴν ψυχὴν του, δυνατὸν ν' ἀναζητήσῃ ἄλλον ἱκανώτερον Ἐξομολόγον, διὰ νὰ θεραπεύσῃ τὰς ψυχικάς του ἀσθενείας. Ἄν ὅμως—καὶ τοῦτο εἶναι, δυστυχῶς, εἰς τὰς ἡμέρας μας τὸ συνηθέστερον—ἡ ψυχικὴ του ἀντοχὴ καὶ ἡ πίστις εἶναι μειωμένοι, τότε δὲν θὰ ἐπανεέλθῃ ποτὲ ἴσως εἰς τὴν ἐξομολόγησιν, ὁπότε αἱ συνέπειαι θὰ εἶναι βαρύτεραι καὶ ὀλέθριαι ὄχι μόνον διὰ τὸν μετανοοῦντα, ἀλλὰ διὰ τὸν ἀδέξιον ἐξομολόγον, ὁ

«Ὅστω λαμφάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων».
(Ματθ. 5, 16)

ὁποῖος θὰ δώσῃ λόγον εἰς τὸν Θεὸν διὰ τὴν ἐξ αἰτίας του ἀπολειαν ἔστω καὶ μιᾶς ψυχῆς.

Διὰ τὴν ἀποφευχθῆ τὸ λυπηρὸν τοῦτο ἀποτέλεσμα, πολλὴ προσοχὴ ἀπαιτεῖται εἰς ὅλας τὰς ἐκδηλώσεις τοῦ ἑξομολόγου, εἰς τὰς κινήσεις εἰς τὰς συμβουλὰς, εἰς τὴν ἔναντι τοῦ ἑξομολογουμένου καθόλου συμπεριφορὰν του. Ἰδίως ὅμως εἰς τὴν ἐπιβολὴν τῶν ἐπιτιμιῶν, τὰ ὁποῖα κοινῶς φέρουν τὸ ὄνομα «κανόν».

Βεβαίως τὰ ἐπιτίμια δὲν ἀποτελοῦν ἀπαραίτητον συστατικὸν τοῦ Μυστηρίου τῆς ἑξομολογήσεως. Καὶ χωρὶς αὐτὰ ἡ ἑξομολογήσις εἶναι πλήρης καὶ ἔγκυρος. Εἶναι, ἐπομένως, δυνατὸν νὰ λείπουν. Αὐτὸ ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν βαρῦτητα τῆς ἁμαρτίας, τὴν ἡλικίαν τοῦ ἑξομολογουμένου, τὰς συνθήκας τῆς ζωῆς του, τὸ περιβάλλον του καὶ ἰδίως ἀπὸ τὴν ἰδιαιτέραν του ψυχολογίαν. Χριστιανοί, τὸ πρῶτον προσερχόμενοι εἰς τὸ ἑξομολογητήριον, χωρὶς πολλὴν πίστιν καὶ ἐπὶ μακρὰ ἔτη ζήσαντες ζωὴν ἀδιάφορον ἔναντι τῆς Ἐκκλησίας, δὲν εἶναι συνήθως διατεθειμένοι νὰ δεχθοῦν ἐπιτίμια καὶ μάλιστα ἐπίπονα. Ἡ αὐστηρότης δι' αὐτοὺς εἶναι δύναμις ἀποθητικῆ. Ἀπομακρύνονται τοῦ ἑξομολογητηρίου μὲ τὴν ἐντύπωσιν, ὅτι «φορτὰ βαρῆα καὶ δυσβάστακτα» ἐπετέθησαν ἐπὶ τῶν ἀσθενῶν ὤμων των. Τὸ κακὸν δὲ εἶναι, ὅτι ἀπομακρύνονται πλέον τοῦ ἱεροῦ καὶ σωστικοῦ Μυστηρίου τῆς Μετανοίας καὶ ὄχι μόνον ἀπὸ τὸν ἑξομολόγον. Τοιοῦτοτρόπως ἐκ τῆς ἰδικῆς μας ἀπροσεξίας αἱ τάξεις τῶν θρησκευτικῶς ἀδιαφόρων πληθύνονται καὶ αἱ ψυχαὶ εὐρίσκονται μακρὰν τῆς ἑξομολογήσεως. Ὁ σκοπὸς τῶν ἐπιτιμιῶν δὲν εἶναι ἡ τιμωρία· εἶναι ἡ θεραπεία τῆς ψυχῆς. Ἄν ὅμως διὰ τῶν ἐπιτιμιῶν ὄχι μόνον θεραπεία δὲν ἐπιτυγχάνεται, ἀλλὰ καὶ ζημίαι προκαλεῖται, δὲν εἶναι ἀπίεως προτιμότερον νὰ παραλειφθοῦν; Ἄλλως τε, ἡ διαρκὴς μέριμνα τοῦ πνευματικοῦ πατρὸς ὀφείλει νὰ εἶναι ἡ πνευματικὴ προαγωγὴ τῶν πνευματικῶν του τέκνων, ὥστε νὰ τὰ φθάσῃ εἰς σημεῖον τοιοῦτον, ὥστε νὰ ζοῦν ζωὴν γνησίως χριστιανικὴν, ὁπότε τὸ ὄλον ἔργον τοῦ Ἱερέως καί, ἐν προκειμένῳ, ἡ ἑξομολογήσις θὰ εἶναι εὐχερεστερά καὶ ἡ ἐπιβολὴ τῶν ἐπιτιμιῶν, ἂν ἀπαιτήσῃ ταῦτα ἢ ἀνάγκη, δὲν θὰ προκαλοῦν ἐπιζημίαν διὰ τὴν ψυχὴν ἀντιδράσεις.

Ἴδου πῶς ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος συμβουλεύει τὸν Πνευματικὸν διὰ τὴν ἐπιβολὴν τῶν ἐπιτιμιῶν: «Οὐχ ἀπλῶς πρὸς τὸ τῶν ἁμαρτημάτων μέτρον δεῖ τὴν ἐπιτιμίαν ἐπάγειν, ἀλλὰ καὶ τῆς τῶν

« Ἀξίως τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ πολιτεύεσθε».

(Φιλ. π. 1, 27)

ἁμαρτανόντων στοχάζεσθαι προαιρέσεως, μήποτε ράψαι τὸ διερωγὸς βουλόμενος, χεῖρον τὸ σχῆμα ποιήσης καὶ ἀνορθῶσαι τὸ καταπεπτωκὸς σπουδάζων, μείζονα ἐργάσῃ τὴν πῶσιν». Δὲν ἀποτελεῖ ἄρα ἀσφαλὲς κριτήριον διὰ τὴν ἐπιβολὴν ἐπιτιμίου ἢ βαρύτης τοῦ ἁμαρτήματος μόνον, ἀλλὰ καὶ ἡ προθυμία τοῦ ἑξομολογουμένου εἰς τὸ νὰ δεχθῇ τὸ ἐπιτίμιον. Ἐὰν ἡ διάθεσις του δὲν εἶναι ὁποία πρέπει, τότε εἶναι ἀπαραίτητον νὰ καταβληθῇ πᾶσα φροντίς καὶ νὰ δοθῶν, ἐν πνεύματι πατρικῆς ἀγάπης, αἰδέουσαι συμβουλαὶ καὶ παροτρύνσεις εἰς τὸν ἑξομολογούμενον, διὰ νὰ καταστῇ φανερὸν εἰς αὐτόν, ὅτι ἡ ἐπιβολὴ ἐπιτιμίου ἐπιβάλλεται διὰ τὸ συμφέρον τῆς ψυχῆς του καὶ μόνον. Χωρὶς τὴν γυμνασίαν τῆς ψυχῆς ἢ ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας ἀπόσπασις εἶναι δυσκολώτερα διὰ τὸν φύσει εὐδόλισθον ἄνθρωπον. Καὶ πάλιν ὅμως τὸ ἐπιτίμιον πρέπει ἀπαραιτήτως νὰ εἶναι τοιοῦτον, ὥστε νὰ μὴ προκαλέσῃ «ἀπόνοιαν» καὶ ὡς ἐκ τούτου ἀποστροφὴν πρὸς τὴν ἑξομολόγησιν, ἀλλὰ νὰ ἐπιβάλλεται «ἡρέμα καὶ κατὰ μικρὸν» κατὰ τὰς ἐκφράσεις τοῦ ἰδίου ἁγίου Πατρὸς.

Πολλοὶ ἐκ τῶν Πνευματικῶν μας, διὰ νὰ ἀποφύγουν τὰ βλαβερὰ τυχὸν ἐπακόλουθα τῆς ἀκρίτου ἐπιβολῆς αὐστηρῶν ἐπιτιμίων, περιπίπτουν εἰς τὸ ἄλλο ἐντελῶς ἀντίθετον ἄκρον. Οὐδὲν ἐπιτίμιον ἐπιβάλλουν. Ἐλέχθη ἀνωτέρω, ὅτι δὲν εἶναι ἀνάγκη πάντοτε νὰ ἐπιβάλλεται ἐπιτίμιον. Ὅταν μάλιστα τὰ ἁμαρτήματα εἶναι ἐλαφροῦς μορφῆς, ἢ δὲ καθόλου διαγωγὴ τοῦ ἑξομολογουμένου μᾶς παρέχῃ τὴν ἡθικὴν βεβαιότητα, ὅτι εὐκόλως θὰ ἀποστῇ τοῦ ἁμαρτήματος ὁ μετανοῶν, διὰ ποῖον λόγον νὰ ἐπιβληθῇ ἐπιτίμιον; Εἶναι φανερόν, ὅτι δὲν χρειάζεται. Ὅταν ὅμως τὸ ἁμάρτημα εἶναι βαρὺ, ἐκ τῆς ὅλης δὲ «περισκοπήσεως τῆς τῆς ψυχῆς ἕξεως», τὴν ὁποίαν θὰ κάμῃ ὁ Πνευματικὸς, πεισθῇ ὅτι ὁ μετανοῶν εἶναι αἰχμάλωτος τοῦ πάθους του, τὸ ἐπιτίμιον εἶναι ἀπαραίτητον. Ὁ ἱερός Χρυσόστομος καὶ πάλιν παρέχει καταλλήλους πρὸς τοῦτο συμβουλὰς: «Εἰσὶ τινες, οἱ διὰ τὸ μὴ δοῦναι τιμωρίαν τῶν ἁμαρτημάτων ἀντίρροπον εἰς ὀλιγωρίαν ἐκτρέπονται καὶ πολλῶν γίνονται χεῖρους καὶ πρὸς τὸ μείζον ἁμαρτάνειν προάγονται».

Ἐκ τούτων καταφαίνεται, ὅτι τὸν πρῶτιστον καὶ κυριώτερον λόγον εἰς τὴν ἐπιβολὴν τῶν ἐπιτιμίων ἔχει ἡ ἱκανότης τοῦ Πνευματικοῦ πατρὸς εἰς τὸ νὰ διακρίνῃ μὲ σύνεσιν καὶ ἀληθῆ φόβον Θεοῦ εἰς ποίας περιστάσεις ἐπιβάλλεται νὰ καταφύγῃ εἰς ἐπι-

«Στήκετε ἐν ἐνὶ πνεύματι, μὴ ψυχῇ συναθλοῦντες τῇ πίστει τοῦ Ἐδαγγελίου».
(Φιλιπ. 1, 27)

τίμια καὶ εἰς ποίας πάλιν ὀφείλει νὰ τὰ ἀποφύγη. Εἰς ποῖα ἄτομα θὰ «βάλλη κανόνα» βαρὺν καὶ εἰς ποῖα ἑλαφρόν. Εἰς, εἰς ὅλας αὐτὰς τὰς ἐνεργείας του, πρέπει νὰ εἶναι ὁ ὀδηγός: Τὸ συμφέρον τῆς ψυχῆς, ὑπὲρ τῆς ὁποίας «Χριστὸς ἀπέθανε». Τί ἀπαιτεῖ τὸ συμφέρον τῆς ψυχῆς; Νὰ ἐπιβληθῆ ἑπιτίμιον; Θὰ ἐπιβληθῆ. Νὰ τεθῆ βαρὺ ἐπιτίμιον; Θὰ τεθῆ βαρὺ. Νὰ τεθῆ ἑλαφρόν ἐπιτίμιον; Θὰ τεθῆ ἑλαφρόν, ἔστω καὶ ἂν τὸ ἁμάρτημα εἶναι βαρὺ.

Τὸ ἔργον τοῦ Πνευματικοῦ πατρὸς δὲν εἶναι εὐκόλον. Δὲν στηρίζεται εἰς συνταγὰς φαρμάκων τυποποιημένων, διότι ὁ ἁματωλὸς ἄνθρωπος δὲν εἶναι τυποποιημένη προσωπικότης, ἀλλὰ ψυχὴ ζῶσα, κινουμένη καὶ διαφέρουσα ἀπὸ τὰς ἄλλας ὁμοίας της. Διαφέρει ἀκόμη καὶ μεταβάλλει τὰς διαθέσεις της ἢ ψυχὴ τοῦ ἰδίου ἀνθρώπου ἀπὸ μιᾶς στιγμῆς εἰς τὴν ἄλλην. Διὰ τοῦτο καὶ δὲν εἶναι δυνατόν νὰ δοθῆ τυποποιημένος ὀδηγὸς εἰς τὸν Πνευματικὸν πατέρα διὰ τὴν ἐπιβολὴν τῶν ἐπιτιμιῶν. Ὅσα ἐγράφησαν ἀπλῶς διαφωτίζουν πὺς τὴν κρίσιν τοῦ Ἐξομολόγου εἰς τὸ βαρὺ ἔργον του. Ἀσφαλὴς ὀδηγὸς του θὰ εἶναι ἡ ἀπέραντος πρὸς τὰς ψυχὰς ἀγάπη του καὶ τὸ ὑπὲρ τῆς σωτηρίας των ἐνδιαφέρον του. Περισσότερον ὅμως ἢ εὐσέβειά του καὶ ἡ χάρις τοῦ Ἁγ. Πνεύματος.

Ἄρχιμ. ΤΙΜΟΘΕΟΣ ΧΑΛΟΦΤΗΣ
Διευθυντὴς Ἐξομολογήσεως
παρὰ τῆ Ἁπ. Διακονίᾳ τῆς Ἐκκλ. τῆς Ἑλλάδος

— II —

Ο ΙΕΡΕΥΣ ΕΝ Τῆ ΔΙΑΚΟΝΙΑ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ

Τοῦ ἀοιδίου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν
ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ Α. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

Α.

Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἐπετέλεσε τὴν ἀπολύτρωσιν τῶν ἀνθρώπων διὰ τοῦ προφητικοῦ, τοῦ ἀρχιερατικοῦ καὶ τοῦ βασιλικοῦ ἀξιώματος, ἀντιστοιχοῦντος πρὸς τὴν τριπλῆν διακονίαν καὶ λειτουργίαν τῆς θεοσυστάτου Ἱερωσύνης, ἥτοι τὴν διδακτικὴν, τὴν ἀγιαστικὴν καὶ τὴν κυβερνητικὴν. Διότι διὰ τῆς τριπλῆς ταύτης διακονίας τῆς Ἱερωσύνης μεταδίδεται τοῖς ἀνθρώποις αὐτὸ τὸ ἀπολυτρωτικὸν ἔργον τοῦ Κυρίου, οἱ δὲ ἱερεῖς εἶναι ὄρατὰ ὄργανα τῆς ἀνωτάτης ἐξουσίας αὐτοῦ ἐπὶ τῆς

«Ὑμῖν ἐχαρίσθη τὸ ὑπὲρ Χριστοῦ οὐ μόνον τὸ εἰς αὐτὸν πιστεῦσιν, ἀλλὰ καὶ τὸ ὑπὲρ αὐτοῦ πάσχειν»,
(Φιλιπ. 1, 29)

Ἐκκλησίας, δι' ὧν διδάσκει, ἀγιάζει, κυβερνᾷ τὸ πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας αὐτὸς ὁ οὐράνιος ἀρχιεπίσκοπος Χριστὸς μετὰ τοῦ ἁγίου Πνεύματος.

Τὸ διδάσκειν, ἀγιάζειν καὶ κυβερνᾶν ἔλαβον παρὰ τοῦ Κυρίου πρῶτοι οἱ Ἀπόστολοι, δι' αὐτῶν δὲ οἱ διάδοχοι αὐτῶν ἱερεῖς καὶ ποιμένες τῆς Ἐκκλησίας, ἥτοι ἐπίσκοποι καὶ πρεσβύτεροι, οὐχὶ ὅμως ὡς ἔργον ἴδιον, ἀλλ' ὡς ἔργον αὐτοῦ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Οὐδὲν ἐκήρυττον ἀφ' ἑαυτῶν, ἀλλ' ὅ,τι ἐδιδάχθησαν καὶ ἐνετάλησαν παρ' αὐτοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος (Ματθ. 28, 19-20. Ἰωάν. 14, 26. 15, 26. 16, 13-15), μετέδιδον τὴν θεῖαν χάριν ἐν τοῖς μυστηρίοις καὶ ἐκυβέρνησαν τὴν Ἐκκλησίαν ἐξ ὀνόματος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Οὕτω καὶ οἱ ἱερεῖς, ὡς ποιμένες τῆς Ἐκκλησίας, οὗς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον τίθησιν ἐν αὐτῇ, ἐξ ὀνόματος τοῦ Κυρίου καὶ ἀρχιεπίσκοπος Χριστοῦ ἀναδέχονται τὴν τριπλῆν λειτουργίαν τῆς διδασκαλίας, τοῦ ἁγιασμοῦ καὶ τῆς κυβερνήσεως τῶν πιστῶν καὶ ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ ταύτην ἐπιτελοῦσιν, ὡς διάκονοι καὶ οἰκονόμοι τοῦ ἐφ' ἅπαξ ἐπιτελεσθέντος ἀπολυτρωτικοῦ ἔργου.

Ἡ δὲ Ἱερωσύνη εἶναι, κατ' ἐξοχὴν, «διακονία τοῦ λόγου», κατὰ τὸν Μ. Βασίλειον (Π. 29, 228), τούτου ἕνεκα τὸ διδασκαλικὸν ἀξίωμα ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ εἶνε ἀναπόσπαστον ἀπὸ τοῦ ἱερατικοῦ καὶ ποιμαντικοῦ ἀξιώματος (Π. 62, 673), ὃ δὲ θρόνος τοῦ πνευματικοῦ ποιμένος τῆς Ἐκκλησίας κατ' ἐξοχὴν ὡς «διδασκαλικὸς θρόνος» δέον νὰ θεωρῆται (Π. 78, 1512). Συνωδὰ τούτοις ὁ ἱερός Χρυσόστομος θέλει τὸν ἱερέα κήρυκα καὶ διδάσκαλον (Α' Κοριθ. 1, 9. 16), ἐστυλωμένον Θεῷ καὶ βήματι, τὸν λόγον ἔχοντα κύριον ὄπλον τῆς θεραπείας καὶ ἠθικῆς τελειώσεως τῶν ψυχῶν (Π. 48, 605), πρῶτιστον κεκτημένον χαρακτηριστικὸν γνώρισμα «τὸ δύνασθαι κατηχεῖν τὸν λόγον» (Π. 62, 673). Τοῦτο, ἄλλως τε, καὶ ὁ Ἀπ. Παῦλος ἠξίωσεν ὡς ἕξαιρετικὸν προσὸν τοῦ ποιμένος τῆς Ἐκκλησίας, τὸ διδασκαλικὸν εἶναι (Α' Τιμ. 3, 2. Β' Τιμ. 2, 24)· ὅπως δὲ τὸ εὐγενὲς δένδρον, ὅταν τῷ καρπῷ βρῖθῃται τοῖς φύλλοις κομῶν καὶ τὸν γεωργὸν εὐφραίνει καὶ τοὺς παροδεύοντας ἀναπαύει, «οὕτω καὶ ὁ εἰς τὸν διδασκαλικὸν ἴδρουθεὶς θρόνος, ὅταν τῇ ἀρετῇ κοσμηθῆται καὶ τῷ λόγῳ ἀστράπτῃ, καὶ τὸν Θεὸν εὐφραίνει καὶ τοὺς ἀνθρώπους ὠφελεῖ» (Π. 78, 672. 3) καί, κατὰ τὴν ἔκφρασιν τοῦ ἱεροῦ Χρυσοστόμου, «μέγα πρὸς ἔκκλησίας οἰκοδομὴν καὶ πολὺ συντελεῖ τὸ διδασκαλικὸν εἶναι

«Πληρώσατέ μου τὴν χαρὰν, ἵνα τὸ αὐτὸ φρονῆτε, τὴν αὐτὴν ἀγάπην ἔχοντες, σύμφυχοι, τὸ ἐν φρονούντες».
(Φιλιπ. 2, 3)

τοὺς προεστῶτας κἄν τοῦτο μὴ παρῆ πολλά τῶν ἐν ταῖς ἐκκλησιαίαις οἴχεται» (Π. 62,582).

Κατὰ ταῦτα, ὁ ἱερεὺς ὀφείλει νὰ κατέχη καλῶς καὶ νὰ συγκρατῆ ἐν τῇ ἠθικῶς καθαρῇ αὐτοῦ ψυχῇ τὰς χριστιανικὰς ἀληθείας, ὡς ἰδίας αὐτοῦ πραγματικὰς πεποιθήσεις, μεθ' ὧν συνεζυμῶθη, οὕτως εἰπεῖν, ἡ προσωπικὴ αὐτοῦ ζωὴ, ὡς ἀναφαίρετον αὐτοῦ κεφάλαιον, ὅπερ ἀνιδιοτελῶς καὶ ἀφελῶς ὀφείλει νὰ μεταδίδη εἰς ἓνα ἕκαστον τῶν ποιμαινομένων. Ἄντεχόμενος τοῦ κατὰ διδαχὴν πιστοῦ λόγου, δυνατὸς ὧν καὶ παρακαλεῖν ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῇ ὑγιαινούσῃ καὶ τοὺς ἀντιλέγοντας ἐλέγχειν (Τιτ. 1,9. Ρωμ. 1,16. Γαλατ. 1,18), ἔτοιμος διδόναι λόγον παντὶ (Α' Πέτρο. 3,15), ὀφείλει πάντοτε ν' ἀναπτύσῃ καὶ καλλιερῆ τὰς γνώσεις αὐτοῦ καὶ τὴν πρὸς τὸ διδάσκειν ἐμπειρίαν, διὰ συνεχοῦς ἀσκήσεως, κατὰ τὰς ὑποδείξεις τοῦ μεγίστου τῶν χριστιανῶν ρητόρων Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, λέγοντος, πρὸς τοῖς ἄλλοις, «καὶ ὅταν πολλὴν ἐν τῷ λέγειν ὁ κῆρυξ δύναμιν ἔχη (τοῦτο δὲ ἐν ὀλίγοις εὔρει τις ἂν) οὐδὲ οὕτω τοῦ πονεῖσθαι διηνεκῶς ἀπήλλακται· ἐπειδὴ γὰρ οὐ φύσεως ἀλλὰ μαθήσεως τὸ λέγειν, κἄν εἰς ἄκρον αὐτοῦ ἀφίκηται, τότε αὐτὸν ἀφήσιν ἔρημον, ἂν μὴ συνεχεῖ σπουδῇ καὶ γυμνασίᾳ ταύτην θεραπεύῃ τὴν δύναμιν» (Π. 48.634). Διὰ τοιαύτης συνεχοῦς ἀσκήσεως τελειότερος ἑαυτοῦ καθίσταται ὁ ἱερεὺς, ὡς κεκλημένος δὲ νὰ ἐργασθῆ ὑπὲρ τοῦ πλησίον, ὡς τεταγμένος ὑπὸ τὴν σημαίαν τῆς ἱερᾶς ἀληθείας καὶ τῶν νόμων τοῦ Θεοῦ, ὀφείλει νὰ δίδῃ αὐτοὺς εἰς τὴν διάνοιαν τῶν ἀνθρώπων καὶ ἐπὶ τῆς καρδίας αὐτῶν ἐπιγράφη (Ἑβρ. 8,10), διὰ δαψιλοῦς καὶ ἀδιαλείπτου διδασκαλίας. Πρὸς τοῦτο κράτιστον ὄπλον, καλῶς ἠκονημένον καὶ ἐσκευασμένον, δέον νὰ ἔχη τὸν λόγον, μετὰ πάσης δυνάμεως αὐτὸν μεταχειριζόμενος.

Ἡ δύναμις ὁμοῦς τοῦ λόγου δέον νὰ ἐκηργάζῃ, πάντων μάλιστα, ἐκ τῶν ἐσωτερικῶν αὐτοῦ πεποιθήσεων, δι' ὧν νὰ διαθερμαίνηται ἐκάστοτε ὁ κῆρυξ καὶ δι' ἐσωτερικοῦ πυρὸς καὶ ἐνθουσιασμοῦ, δυνάμενος νὰ πείθῃ, αὐτὸς ὧν πεπεισμένος. Ἄλλ' οὐδαμῶς δέον νὰ θεωρῆ καὶ ὅλως ἀδιάφορον τὸν ἑξωτερικὸν τρόπον τῆς διδασκαλίας. Τὸ καλὸν δέον νὰ λεχθῆ καλῶς, ἵνα γένηται δεκτόν, τὸ δ' ἀληθὲς νὰ παρασταθῆ μετὰ πάσης τοῦ λόγου δυνάμεως (Π. 50,507). Ἄλλως τε πρὸς ποικίλον ἀκροατήριον, διαφόρου τάξεως καὶ καταστάσεως ἀπευθυνόμενος, διὰ τοῦ κηρύγ-

«Μηδὲν κατὰ ἐρίθειαν ἢ κενοδοξίαν...».

(Φιλιπ. 2, 3)

ματος αὐτοῦ, ὁ ἱερεὺς ἔχει ἀνάγκην καὶ τῆς ἐξωτερικῆς τοῦ λόγου δυνάμεως. Τοῦ σώματος τῆς Ἐκκλησίας, λέγει ὁ ἱερὸς Γρηγόριος, συγκειμένου ἐκ πολλῶν καὶ διαφόρων ἡθῶν καὶ λόγων, ἀνάγκη πᾶσα ἵνα ὁ ποιμὴν ἢ ἄπλοῦς τε καὶ ὁ αὐτός, κατὰ τὴν ἐν πᾶσιν ὀρθότητα, καὶ ὅ,τι μάλιστα παντοδαπὸς καὶ ποικίλος, κατὰ τὴν πρὸς ἕκαστον οἰκείωσιν καὶ τὸ τῆς ὁμιλίας πρὸς πάντας ἐπιτήδειον καὶ πρόσφορον· διότι οἱ μὲν τῶν ποιμαινομένων ἀνάγκην ἔχουσιν ἵνα τρέφονται γάλακτι, ἥτοι τοῖς ἀπλουστέροις καὶ στοιχειωδεστέροις τῶν διδαγμάτων, ὅσοι τὴν ἕξιν νήπιου καὶ ἀρτιπαγεῖς, μὴ δυνάμενοι νὰ δεχθῶσι τὴν ἀνδρικὴν τοῦ λόγου τροφήν, ἣν προσάγων τις αὐτοῖς οὐδόλως θὰ ὠφελήσῃ, ἀλλὰ μᾶλλον θὰ βλάβῃ· οἱ δὲ τέλειοι πάλιν ἔχουσιν ἀνάγκην τῆς προσηκούσης ὑψηλοτέρας καὶ στερροτέρας τροφῆς, ἀρμοζόντως παρεχομένης καὶ συντελούσης εἰς τὴν πνευματικὴν αὐξήσιν «ἣν ἐργάζεται λόγος, τελειῶν ἄνδρα καὶ εἰς μέτρον ἡλικίας ἄγων τὸν καλῶς τρεφόμενον» (Π. 35,453, 48,666).

—||—

ΑΙ ΑΓΙΑΙ ΓΡΑΦΑΙ ΜΑΣ

ΤΟ ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

Γ'.

Τὸ τρίτον κεφάλαιον τοῦ κατὰ Μάρκον ἀγίου Εὐαγγελίου περιέχει τὰ ἐξῆς: 1) Στίχ. 1—12, ἡ ἐν ἡμέρᾳ Σαββάτου ἐν τῇ Συναγωγῇ ὑπὸ τοῦ ἱ. Χριστοῦ θεραπεία τοῦ ξηρὰν ἔχοντος τὴν χεῖρα καὶ ἡ ἐπακολουθήσασα σύσκεψις Φαρισαίων καὶ Ἡρωδιανῶν, «ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσι», μετ' αὐτὴν δὲ ὁ παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας συνωστισμὸς τοῦ πλήθους περὶ τὸν ἱ. Χριστὸν καὶ αἱ ὁμαδικαὶ θεραπείαι διαφόρων ἀσθενῶν. 2) Στίχ. 13—19, ἐκλογή τῶν δώδεκα Ἀποστόλων. 2) Στίχ. 20—25, ἀνησυχίαι τῶν οἰκείων τοῦ ἱ. Χριστοῦ ἐκ τοῦ περὶ Αὐτὸν αὐξανομένου θορύβου καὶ ἡ ἐν τινι οἰκίᾳ ἀπάντησις τοῦ Κυρίου εἰς τὰς κατηγορίας τῶν ἐξ Ἱεροσολύμων ἐπιτήδες ἐλθόντων γραμματέων καὶ εἰς τὰς ἀνησυχίας τῶν οἰκείων Του.

Ἐκ τῶν ἀξιοσημειώτων χωρίων τοῦ κεφαλαίου τούτου παρακαλεῖται ὁ ἀναγνώστης νὰ προσέξῃ ἰδιαιτέρως τὰ ἐξῆς:

α') «*Παρατήρουν αὐτὸν εἰ ἐν τοῖς σάββασι θεραπεύσει αὐτόν, ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ*» (στίχ. 2). Λίαν χαρακτηριστικὸν

«...Ἀλλὰ τῇ ταπεινοφροσύνῃ ἀλλήλους ἡγούμενοι ὑπερέχοντας ἑαυτῶν».
(Φιλιπ. 2, 3)

τοῦ καταντήματος ἐκείνων, οἱ ὅποιοι ἔχουν τυφλωθῆ ἀπὸ τὸ μῖσος πρὸς τοὺς ἀντιπάλους των· δὲν βλέπουν ἂν θὰ γίνῃ τὸ καλόν, δὲν θαυμάζουν τὴν ἀγαθοποιὸν δύναμιν, ἀλλὰ ὑποβλέπουν καὶ χαιρεκάκως περιμένουν νὰ εὔρουν ἀφορμὴν διὰ νὰ κατηγορήσουν! Ὁ Κύριος ἀπεκάλυψε τὴν κακεντρέχειαν τῆς ψυχῆς των, τοὺς ἔκαμεν ἀναπολογήτους καὶ ἐθεράπευσε εἰς ἀπάντησιν τὸν ἀσθενῆ.

β') «Περιβλεψάμενος αὐτοὺς μετ' ὀργῆς ἐπὶ τῇ πωρόσει τῆς καρδίας» (στίχ. 5). Εἶναι πολὺ διάφορος ἡ ὀργή, ἡ διακαὴ ἀγανάκτησις, τοῦ Ἰ. Χριστοῦ διὰ τὴν κακίαν τῶν ἐχθρῶν Του ἀπὸ τὴν ὀργὴν ποὺ πολὺ συχνὰ καταλαμβάνει τοὺς περισσότερους ἀνθρώπους. Ἡ ὀργὴ ἐκείνη, προσερχομένη ἀπὸ τὴν ἀγάπην τὴν θεομὴν πρὸς τὴν ἀλήθειαν (θὰ ἴδωμεν ἄλλοτε τὸ «ἔξέσπασμα» αὐτῆς τῆς ὀργῆς εἰς τὴν ἐκ τοῦ ἱεροῦ βιαίαν ἐκδίωξιν τῶν ζωεμπόρων καὶ τῶν χρηματιστῶν), παρακολουθεῖται καὶ ἀπὸ οἴκτοι, ὀφειλόμενον εἰς τὴν ἀγάπην πρὸς τοὺς ὑπευθύνους ἀνθρώπους, οἱ ὅποιοι τόσον ἔχουν πωρωθῆ.

γ') «Ἐξελθόντες οἱ Φαρισαῖοι εὐθὺς μετὰ τῶν Ἡρωδιανῶν συμβούλιον ἐποίησαν κατ' αὐτοῦ ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσι» (στίχ. 6). Διὰ τοὺς πεπωρωμένους ἀπὸ τὴν μανίαν τοῦ πάθους οὔτε τὰ λογικὰ ἐπιχειρήματα, οὔτε τὰ πραγματικὰ γεγονότα ἔχουν κανὲν ἀποτέλεσμα· σιωποῦν, ὅταν δὲν θέλουν νὰ γελοιοποιηθοῦν περισσότερο, ἀλλὰ ἐργάζονται ὑποχθονίως. Ἡ μανία τῶν ἐπαυξάνει μάλιστα μετὰ μίαν τοιαύτην ἤτταν καὶ ὁδηγεῖ εἰς ἀποφασιστικωτέρας σκευωρίας. Ἀνθρωποὶ τοιοῦτοι ὑπάρχουν, δυστυχῶς, πολλοὶ καὶ ἐπὶ νῶν ἡμερῶν μας.

δ') «Προσκαλεῖται οὗς ἤθελεν αὐτός...» (στίχ. 13, 14). Ὁ Κύριος ἐχρησιμοποίησε τὴν μέθοδον τῶν μικρῶν πυρῆων διὰ τὴν καλλιέργειαν τοῦ ἔργου Του. Ἀφ' οὗ ἐπ' ἀρκετὸν ἐγνώρισε τοὺς παρακαλουθοῦντας Αὐτόν, ἔκαμε τὴν ὀριστικὴν ἐκλογὴν ἐκείνων, τοὺς ὁποίους ἰδιαιτέρως θὰ ἐξεπαίδευε, διὰ νὰ τοὺς χρησιμοποιήσῃ εἰς τὸ ἔργον Του. Τὸ γεγονός, ὅτι μετὰ τούτων συγκατέλεγε καὶ τὸν Ἰούδαν Ἰσκαριώτην ἀποδεικνύει, ὅτι ὁ Κύριος, ἀποβλέπων εἰς τὰς καλὰς διαθέσεις τῆς στιγμῆς, δὲν θέλει νὰ στέρησῃ κανένα—ἔστω καὶ ἂν γνωρίζῃ τὸ ἀποτέλεσμα—τῶν εὐκαιριῶν, διὰ νὰ δεῖξῃ ἂν θὰ φέρῃ εἰς πέρας τὰς καλὰς αὐτὰς διαθέσεις. Ἡ ἀγάπη Του πρὸς τὴν ἐλευθερίαν

«Μὴ τὰ ἑαυτῶν ἕκαστος σκοπεῖτε, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐτέρων ἕκαστος». (Φιλιπ. 2, 4)

τῶν ἀνθρώπων δὲν περιορίζεται ἀπὸ τὴν πρόγνωσιν τοῦ κακοῦ, εἰς τὸ ὅποιον ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ κακὴν χρῆσιν τῆς ἐλευθερίας του δυνατὸν νὰ περιπέσῃ. Τὸ ἴδιον συμβαίνει καὶ εἰς τὴν περὶ τῶν πρωτοπλάστων ἀγιογραφικὴν διήγησιν.

ε') «*Ἐὰν βασιλεία ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῆ, οὐ δύναται σταθῆναι ἡ βασιλεία ἐκείνη...*» (στίχ. 24). Ἡ λογικὴ αὕτη ἀρχὴ ἰσχύει δι' ὅλας τὰς περιπτώσεις· ἰδιαίτερος πρέπει νὰ σκεφθοῦν οἱ χριστιανοὶ διὰ τὴν ἀνάγκην τῆς ἐνότητος, ἰδίᾳ εἰς τὴν σημερινὴν ἐποχὴν, καθ' ἣν ἐμφανίζονται σατανικώτατα ὀργανωμένα αἱ ἀντίθετοι δυνάμεις.

στ') «*Ὅς δ' ἂν βλασφημίῃ εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, οὐκ ἔχει ἄφεσιν εἰς τὸν αἰῶνα, ἀλλ' ἔνοχός ἐστιν αἰωνίας κρίσεως*» (στίχ. 29). Ἡ πείσμων ἄρνησις τοῦ Θεοῦ, ἡ πείσμων ἐμμονὴ εἰς αἰρετικὰς δοξασίας, ἡ πείσμων περιφρόνησις τῶν εὐκαιριῶν πρὸς μετάνοιαν καὶ ἐπιστροφὴν, ἡ ἀπάρνησις τῶν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ ὑψηλοτέρων διαθέσεων, ὁ ἐμπαιγμὸς τῶν μυστηρίων τοῦ Θεοῦ, ἡ εἰς βάρος τῶν θρησκευτικῶν ἀληθειῶν ἀμετανόητος ἐμπορία, ἰδοὺ τί ἀπαρτίζουσι τὴν «βλασφημίαν κατὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος». Δὲν συγχωρεῖται ποτέ, διότι ἡ πώρωσις, ἐξ ἧς προέρχεται αὕτη, δὲν θεραπεύεται. Τραγικὸν παράδειγμα τοιαύτης πώρωσεως παρουσιάζεται ἐν τῇ Ἁγ. Γραφῇ ὁ Ἰούδας Ἰσκαριώτης.

ζ') «*Ἴδε ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου· ὃς γὰρ ἂν ποιῆσῃ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, οὗτος ἀδελφός μου καὶ μήτηρ ἐστί*» (στίχ. 35). Ὅποια τιμὴ διὰ τοὺς ποιοῦντας τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ! Στενοὶ συγγενεῖς καὶ ἀδελφοὶ τοῦ Ἰ. Χριστοῦ γίνονται! Ἄλλ' ἐκ τῆς φράσεως αὐτῆς διδασκόμεθα ἐπίσης, ὅτι οἱ συγγενικοὶ καὶ κοσμικοὶ δεσμοὶ δὲν πρέπει νὰ γίνουν διὰ τὸν ἐργάτην τοῦ Εὐαγγελίου ἐμπόδια εἰς τὴν ἄσκησιν τοῦ ἔργου του. Ὁ Κύριος ἠγάπα τοὺς οἰκείους Του καὶ τὴν Παναγίαν Μητέρα Του καὶ μέχρι τῆς τελευταίας στιγμῆς, ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ ἀκόμη, ἐφρόντισε δι' αὐτήν, ἀλλὰ δὲν ἀφῆκε τὸ κήρυγμα, τὸ καθήκον Του, διὰ νὰ ἐξέλθῃ τῆς οἰκίας, ὅτε οἱ οἰκείοί Του τὸν ἐκάλουν, διότι πρὸς στιγμὴν ἐφοβήθησαν τὸν γενόμενον θόρυβον. Δὲν εἶναι τοῦτο περιφρόνησις πρὸς τὴν Μητέρα Του, ἀλλὰ προτίμησις τοῦ ἔργου τῆς σωτηρίας, διὰ τὸ ὅποιον ἐστάλη. Αἱ ἀνθρώπινα ἀδυ-

«Μετὰ φόβου καὶ τρόμου τὴν ἑαυτῶν σωτηρίαν καταργήσθε».

(Φιλιπ. 2, 12)

ναμίαι πρέπει νά υποχωροῦν ἐνώπιον τοῦ καθήκοντος τῆς εὐσυνειδήτου ἐκπληρώσεως τοῦ ἔργου μας, καί ὅταν ἀκόμη ἐμφανίζονται μέ τὴν φωτεινὴν μορφήν ἐνὸς ἄλλου καθήκοντος, ποῦ εἰς πᾶσαν ἄλλην στιγμήν εἶναι πολὺ σεβαστὸν καὶ πρέπει ἐξάπαντος νά τηρηθῆ. E.

ΣΕΛΙΔΕΣ ΤΟΥ 1821

ΑΠΟ ΤΟ ΕΦΗΜΕΡΙΑΚΟΝ ΣΥΝΑΞΑΡΙ

Ὅλαι αἱ τάξεις τοῦ ὑποδούλου Ἐθνους προσέφερον ὑπηρεσίας καὶ θυσίας πρὸς ἀνατολὴν τῆς εὐλογημένης ἡμέρας τῆς 25ης Μαρτίου. Ὁ ἐφημέριος ὁμως ἀδιαφιλονικήτως πρέπει νά καταταχθῆ μεταξύ τῶν πρώτων, διότι ἦτο τὸ πρόχειρον καὶ καθημερινὸν σφάγιον τοῦ τυράννου. Εἰς πᾶσαν κατήχησιν καὶ προεπαναστατικὴν ἐνέργειαν ἦτο πρῶτος, ὡς ἦτο πρῶτος καὶ δι' ἀπλὴν ὑποψίαν εἰς κάθε σφαγὴν ὑπὸ τοῦ κατακτητοῦ. Αὐτός, ὁ ἐφημέριος τοῦ χωριοῦ, ἦτο ὁ προὔχων, ὁ διδάσκαλος, ὁ ἀντιπρόσωπος τοῦ Χριστοῦ. Εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἔβλεπεν ὁ ἄπιστος τὴν Ἑλλάδα καὶ τὸν Χριστόν, τὰ δύο ἐχθρικὰ σύμβολα τοῦ Τούρκου. Ἐντεῦθεν οἱ καθημερινοὶ κίνδυνοι τοῦ ἐφημερίου καὶ αἱ καθημεριναὶ θυσίαι αὐτοῦ. Τίς δύναται νά γράψῃ τὴν ἱστορίαν τοῦ ἀγνώστου ἥρωος τῆς χριστιανικῆς Ἑλλάδος, τοῦ ἐφημερίου, καὶ νά ἀπαριθμήσῃ τὰς σπονδὰς αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ Βωμοῦ τοῦ Ἐθνους;

Ἡ Παύλειος αὐτοῦ πίστις καὶ ὁ διαρκὴς αὐτοῦ πόθος νά ἴδῃ τὴν δούλην αὐτοῦ Πατρίδα, τὴν Ἑλλάδα, ἐλευθέραν καὶ χριστιανικὴν τὸν ἔκαμνον νά περιφρονῆ καὶ συγγενεῖς, καὶ τέκνα, καὶ σύζυγον καὶ νά διαγράψῃ ἐκουσίως καὶ τὸν ἑαυτὸν του συχνάκις, ἀπὸ τὸν κατάλογον τῶν ζώντων χριστιανῶν. Τὸ Συναξάρι τῶν ἐλαχίστων γνωστῶν καὶ ἀπειραρίθμων ἀγνώστων ἐφημερίων τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως συγκινεῖ κάθε χριστιανόν, κάθε πατριώτην. Ἴδου μία σελὶς ἐνὸς Οἰκονόμου, τοῦ Παπα-Ἀλέξη. Τὴν γράφει ἓνας συναγωνιστὴς αὐτοῦ συνταγματάρχης. Ἄς τὴν διαβάσωμεν εὐλαβῶς.

Πιστοποιῶ

ὅτι ὁ μακαρίτης Παπα-λέξης ΟΙΚΟΝΟΜΟΣ κάτοικος Ἀνδριζαίνης τῆς ἐπαρχίας Ὀλυμπίας, κρατούμενος ἀπὸ τὸν Ἡγεμόνα

«Ὁ Θεὸς γὰρ ἐστὶν ὁ ἐνεργῶν ἐν ὑμῖν καὶ τὸ θέλειν καὶ τὸ ἐνεργεῖν ὑπὲρ τῆς εὐδοκίας». (Φιλιπ. 2, 13)

τῆς Πελοποννήσου εἰς ENEXYPON μετὰ τῶν λοιπῶν προκρίτων καὶ Ἀρχιερέων τῆς Πελοποννήσου ΩΝ ΑΡΧΗΓΟΣ ΑΥΤΩΝ, ἔνεκεν τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως, ἐτελεύτησεν εἰς Τριπολιτζᾶ, αὐτὸς τε, ἐν τέκνον τοῦ υἱοῦ του, ἡ ΓΥΝΗ του, οἱ ἀνεψιοὶ του καὶ πολλοὶ ὑπηρέται τῆς οἰκογενείας του, πεσόντες ἕξ αὐτῶν ἄλλοι μὲν ἀπὸ βάσανα, ἄλλοι δὲ ἀπὸ πυροβολισμόν, διασωθεῖς ΜΟΝΟΝ ὁ ἔγγονος αὐτοῦ Ἀναστάσιος Παπαλεξίου, παρέλαβεν ἀρχετὰ ὄπλα ἐκ τῆς ἐπαρχίας Ὀλυμπίας (Φανάρι) ὡς ἀοχηγὸς πολεμῶν πανταχόθεν πολιτικῶς καὶ στρατιωτικῶς μὲ ζῆλον καὶ προθυμίαν εἰς ὅλας τὰς μάχας τῆς Πελοποννήσου, μέχρι τῆς συστάσεως τῶν πραγμάτων ὑπὲρ τῆς Ἑλληνικῆς Ἐλευθερίας, δαπανῶν προσέτι ἕξ ἰδίων του καὶ τὰ πρὸς τοὺς ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν του στρατιώτας ἀναγκαῖα ἐφόδια, ζωοτροφίας καὶ λοιπά.

Νικήτας Σταματελόπουλος
Συνταγματάρχης

Καὶ τὸ Συναξάρι τοῦ μεγάλου πατριώτου καὶ πιστοῦ τέκνου τῆς Ὀρθοδόξου Πίστεως τὸ συνεχίζουσι οἱ ἐνοριῖται καὶ συμπολεμισταὶ αὐτοῦ. Ἄς προχωρήσωμεν εἰς τὴν ἀνάγνωσιν. Τὸ ὑπογράφει καὶ ὁ καλόγηρος Σαμουήλ.

Τὸ δημοτικὸν Συμβούλιον Ἀνδριτζαίνης, συγκείμενον ἐκ τῶν ὑποφαινομένων μελῶν του· Συνεδριάσαν σήμερον τὴν 29ην Μαρτίου 1844 ἐν τῷ δημοτικῷ καταστήματι· Λαβὼν ὑπ' ὄψιν τὴν ἀπὸ 28 Μαρτίου ἐ. ἐ. αἴτησιν τοῦ κυρίου Ἀναστασίου Παπα-Ἀλεξίου, δι' ἧς αἰτεῖ πιστοποιήσιν τῶν θυσιῶν τοῦ πάππου του Παπα-Ἀλεξίου ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ καὶ τῶν ἰδιαιτέρων αὐτοῦ

Σκέπτεται

Ἐπειδὴ ἐντὸς τῶν καθηκόντων τοῦ Συμβουλίου εἶναι τὸ νὰ πιστοποιήσῃ πράγματα βέβαια καὶ ἀληθῆ, καὶ μάλιστα διὰ ἄτομον τὸ ὁποῖον συνετέλεσε μεγάλως διὰ τὴν Ἑλληνικὴν Ἀνεξαρτησίαν

Διὰ ταῦτα πιστοποιεῖ

Ὅτι ὁ ἕξ Ἀνδριτζαίνης ἀείμνηστος Παπα-Ἀλέξιος ΟΙΚΟΝΟΜΟΣ, ὡς προεστὼς τῆς Πελοποννήσου καὶ μέλος τῆς Φιλικῆς Ἐταιρίας, προῖδων τὴν κατὰ τῶν Ἑλλήνων ὁργὴν τῶν Ὀθωμανῶν προσέφερε τὸν ἑαυτὸν του καὶ τὴν οἰκογένειάν του εἰς θυσίαν, ἐμβὰς εἰς Τριπολιν, καὶ ὑποσχεθεὶς ἀπατηλῶς μετὰ τῶν

«Πάντα ποιεῖτε χωρὶς γόγγυσμών καὶ διαλογισμῶν...».

(Φιλιπ. 2, 14)

συναδέλφων του τὴν καθησύχασιν τῶν Ἑλλήνων, οἱ δὲ Ὀθωμανοὶ βασιθεύοντες εἰς τοὺς λόγους τῶν προκρίτων αὐτῶν καὶ ἔχοντες αὐτοὺς ὡς ἐνέχυρον, παρέβλεψαν, καὶ οὕτως οἱ Ἕλληνες ἐπέτυχον τοῦ ἀρμοδίου καιροῦ διὰ νὰ κινήσωσι τὰ ὄπλα κατὰ τῶν τυράνων τῶν.

Ὅτι ὁ Παπα-Ἀλέξιος πρὸς περισσοτέραν ἐξαπάτησιν τῆς Ὀθωμανικῆς ἐξουσίας, ἐνοίκιασε κατὰ τὴν περίστασιν ἐκείνην προσόδους πολλῶν ἐπαρχιῶν. ἦτοι τῆς Βώχας, Ἑλλους, Ζούρτζης, Ἰμπλακίων, Φαναρίου καὶ ἄλλων πολλῶν μερῶν τὰ τζουρούτια (=ἐνοίκια) λεγόμενα, πληρώσας ἐξ ἰδίων του ἀρκετὴν ποσότητα χρημάτων, διὰ τῶν ὁποίων διεσκέδασε τὰς ὑπονοίας τῆς Ὀθωμανικῆς ἐξουσίας, αἱ δὲ πρόσοδοι αὐταὶ μετὰ τὴν ἐναρξίν τοῦ πολέμου ἐξοδεύθησαν εἰς τροφοδοσίαν τῶν Ἑλληνικῶν στρατευμάτων.

Ὅτι ὁ Παπα-Ἀλέξιος αὐτός, ἀφήσας ἕγγονον ἐκ τοῦ υἱοῦ του τὸν κύριον Ἀναστάσιον Παπα-Ἀλέξιον, ὅστις μείνας ἐκτός τῆς Τριπόλεως ἅμα ἄρχισεν ὁ Ἱερός Ἀγών, προσέφερε διὰ δύο κατὰ συνέχειαν ἔτη τὰ εἰσοδήματα τῶν χωριῶν του Κρεστίνης, Γκρέκα, Κούτζι, Σύλλα, Ἀγιοσώστη, καὶ Ἀμπελιώνας πρὸς ζωοτροφίαν τῶν Ἑλληνικῶν στρατευμάτων, αὐτὸς δὲ λαβὼν τὰ ὄπλα καὶ ἔχων ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν του ἀρκετοὺς στρατιώτας διορισθεῖς καὶ χιλιάρχος παρὰ τῶν τότε Κυβερνήσεων, παρευρέθη εἰς τὰς τοῦ Ναυπλίου, Κορίνθου, Βαλτετζίου καὶ Ἀβαρίων (=Νεοκαστροῦ),

Κατ' αἰτησίην του ὄθεν, καὶ διότι οὐδεμίαν ἀμοιβὴν τῶν πατρικῶν καὶ ἰδιαιτέρων αὐτοῦ θυσιῶν καὶ ἀγώνων ἔλαβεν, τῷ δίδεται τὸ παρὸν διὰ νὰ τοῦ χρησιμεύσῃ ὄθεν δεῖ.

Ἐν Ἀνδριτζαίνῃ τὴν 29ην Μαρτίου 1844.

Ὁ ἀντιπρόεδρος

Βασίλειος Πότζος

Ὁ πρωτοκολλητῆς

Καλόγερος Σαμουήλ

Τὰ μέλη

Πανάγος Τζιούσης
Δημ. Γκότζης δι' ἐμοῦ
Ζαρεῖφ Ν. Δημητρακοπούλου
Χαρ. Α. Πατζιούρας
Ἀντώνης Ἡλιακόπουλος
Ἀσημάκης Ἀργυρόπουλος
Γαλάνης Παπαδόπουλος

Θὰ ἦτο παράλειψις σπουδαῖα, ἂν εἰς τὰ ἄνω δὲν προσετίθεντο καὶ τὰ ἐπόμενα, τὰ ὁποῖα εἶναι συμπλήρωμα τοῦ Συναξα-

«...ἵνα γένησθε ἄμεμπτοι καὶ ἐκέραιοι, τέκνα Θεοῦ ἀμόμητα, ἐν μέσφ γενεᾶς σκολιάς καὶ διεστραμμένης». (Φιλιπ. 2, 15)

ρίου. Ὅμιλεῖ καὶ γράφει ὄχι ἢ σύζυγός του οὐδὲ ὁ υἱός του, διότι καὶ αὐτοὶ συνεμαρτύρησαν μετὰ τοῦ Παπαλέξη, ἀλλὰ ὁ υἱὸς τοῦ υἱοῦ του, ὁ μόνος διασωθεὶς ἐκ τῆς μαρτυρικῆς οἰκογενείας, ὁ ἔγγονος αὐτοῦ, ὁ ἀγωνιστῆς Ἀναστάσιος Παπαλεξίου. Δὲν θὰ μᾶς κουράσῃ ἡ ἀνάγνωσις τῆς συνεχείας, διότι φέρει εἰς φῶς νέας σελίδας δράσεως τοῦ νεομάρτυρος, καὶ ἐξ ἀνάγκης, ὁ μικρὸς ἔγγονος ὁμιλεῖ καὶ περὶ τοῦ ἑαυτοῦ του. Πρὸς ὧμεν εἰς τὸ τέλος τοῦ Συναξαρίου.

Πρὸς

τὸν κύριον Πρόεδρον τῆς Ἐπιτροπῆς
τοῦ Ἀγῶνος τοῦ 1821.

Εἶναι γνωστὸν καὶ εἰς Ὑμᾶς καὶ εἰς τὰ λοιπὰ μέλη τῆς Σ. ταύτης ἐπιτροπῆς, ὅτι, ὁ πάππος μου Παπαλέξης ὢν εἷς ἐκ τῶν ἐξόχων ἀνδρῶν ἐπὶ τουρκοκρατίας προεστὼς τῆς Πελοποννήσου καὶ χαίρων μεγάλας τιμᾶς πλησίον τῆς τουρκικῆς ἐξουσίας, παραβλέψας πάντα ταῦτα καὶ θυσιάσας καὶ αὐτὴν τὴν ζωὴν του διὰ τὴν ἐλευθερίαν τῆς πατρίδος του, πρῶτος γινώσκων τὸ κίνημα τῆς ἐπαναστάσεως, καὶ σπεύρας τὸν σπῶρον τοῦτον εἰς διάφορα μέρη τῆς ἐλευθέρως Ἑλλάδος καὶ μὴ, μεταβὰς εἰς Ρωσσίαν καὶ ζητήσας τὴν προστασίαν τῆς Δυναμῆος ταύτης, καὶ ἐπὶ τέλος ἐλθὼν εἰς Τρίπολιν τὸ 1821, ὅτε τὰ ὄπλα κατὰ τῶν Ὀθωμανῶν ἠγέρθησαν, καὶ βλέπων τὴν Τουρκικὴν Δυναστείαν ἰσχύουσαν καὶ φροντίζουσαν δι' ὄλων τῶν μέσων νὰ ἀφοπλίῃ τοὺς Ἕλληνας, φοβηθεὶς δὲ μήπως διὰ τοῦ τρόπου τούτου ὀπισθοδρομήσῃ ἢ ἐπανάστασις, προσέφερεν ἑαυτὸν ὀμηρον εἰς τὸν ἐν Τριπόλει Πασσιὰν ἵνα μὴ βάλῃ εἰς ἐνέργειαν τὸ μέτρον τῆς ἀφοπλίσεως, κατέπεισεν αὐτόν, ὅτι τὸ κίνημά δὲν ἦτον ἐπαναστατικὸν ἀλλὰ ληστρικόν. Τέλος πάντων εὐδοκιμησάσης τῆς Ἐπαναστάσεως ἐφρονεύθη παρὰ τῶν Ὀθωμανῶν, ἀφοῦ προηγουμένως ἐφρονεύθησαν ἔμπροσθέν του δύο πρῶτοι ἀνεψιοὶ του τοὺς ὁποίους καθ' ὑπερβολὴν ἠγάπα, ἀπώλεσεν ἐντὸς τῶν φυλακῶν καὶ ἐκτὸς δι' ἀνάγκης τῆς ἐπαναστάσεως, ἅπασαν τὴν κινητὴν περιουσίαν του, ὑπερβαίνουσαν τὰς τετρακοσίας χιλιάδας δραχμᾶς⁽¹⁾. Μετὰ τὸν θάνατον τούτου ἡ ἐπανάστασις ἀπώλεσε καὶ τὸν πατέρα μου καὶ ὅλους τοὺς συγγενεῖς μου, ἐγὼ δὲ μεί-

1. Ἦτοι δέκα καὶ ἕξ χιλιάδας (16.000) λίρας χρυσοῦς Ἀγγλίας.

«Φαίνεσθε ὡς φωστῆρες ἐν κόσμῳ λόγον ζωῆς ἐπέχοντες».
(Φιλιπ. 2, 15)

νας μόνος δικαπενταετής ἄνευ οὐδενὸς ἄλλου ἀδελφοῦ ἢ συγγενοῦς ἂν καὶ εἰς μικρὰν ἡλικίαν, μολαταῦτα δὲν ἔπαυσα ἀπὸ τοῦ νὰ συντρέχω τὴν Ἐπανάστασιν εἰς ὅ,τι ἠδυνάμην. Τὰ εἰσοδήματά μου ὄλα ἐθυσίασα εἰς διατροφήν καὶ ἀνάγκας τῶν στρατιωτῶν μέχρις ὅθ' ἦλθεν Βασιλεὺς εἰς τὴν Ἑλλάδα. Πάντοτε περιφερόμην ὡς ἀρχηγὸς πολλῶν ἀνδρῶν καὶ χιλίων πολλακίς, παρευρεθεὶς εἰς πολλὰς μάχας, οἷον τοῦ Ναυπλίου, Κορίνθου, Βαλτετζίου, Τρικώρφων, καὶ Ἀβαρίνου, ὡς μαρτυροῦσι τὸ ὑπ' ἀριθ. $\frac{6460}{1691}$ ἀντίγραφον τοῦ διπλώματος τῆς Χιλιαρχίας ἀπὸ 18 Ἀπριλίου 1825 ὑπὸ τῆς προσωρινῆς Διοικήσεως τῆς Ἑλλάδος, τὸ ἄνω Στοιχ. Α'. πιστοποιητικὸν τοῦ στρατάρχου Σταματέλου Νικηταρᾶ ἀπὸ ἡμερομηνίαν 16 Νβρίου 1841, καὶ ἡ ἀπὸ Στοιχ. Β'. πράξις τοῦ Δημοτ. Συμβουλίου Ἀνδριτζαίνης ἀπὸ ἡμερομηνίαν 29 Μαρτίου 1844, τὰ ὁποῖα παρακατέθεσα...

Κατόπιν τούτων πρὶν τῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα εἰσβολῆς τοῦ Ἱμπραὴν Πασσᾶ, Κυβερνήσεως συγκροτηθείσης, ἐστάλην ὑπ' αὐτῆς ἵνα ἀντιπροσωπεύσω ταύτην εἰς ἅπαντα τὸν Νομὸν τῆς Μεσσηνίας καὶ δημοπρατήσω τὰς δημοσίους προσόδους, διεξήγαγον καὶ τότε τὴν ἐμπιστευθεῖσαν μοι ὑπηρεσίαν, τιμίως καὶ εὐσυνειδήτως, ἄνευ οὐδεμιᾶς ὀφελείας...

Εὐπειθέστατος
Ἄναστ. Παπα - Ἀλέξης

Δὲν μᾶς φέρει εἰς τὴν μνήμην, τοῦ Ἱγνατίου Ἀντιοχείας καὶ τοῦ προφήτου Δανιήλ, τοὺς λέοντας, τὸ Συναξάρι, τοῦ νεομάρτυρος Παπα - Ἀλέξη; Τὸ «ΕΜΒΑΣ εἰς τὴν φυλακὴν τῆς Τριπόλεως, ΩΣ ΕΝΕΧΥΡΟΝ» καὶ τό, «προσέφερον ἑαυτὸν ὄμηρον εἰς τὸν Τριπόλει Πασσιάν, ἵνα μὴ βάλῃ εἰς ἐνέργειαν τὸ μέτρον τῆς ἀφοπλίσεως τῶν Ἑλλήνων», δύνανται νὰ κατατάξωσι τὸν Οἰκονόμον τῆς Ὀλυμπίας εἰς τὴν χορείαν τῶν ΜΕΓΑΛΩΝ νεομαρτύρων, διότι ὡς ἐφημέριος Ἀνδριτσαίνης ἐξετέλεσεν οὐχὶ ἀπλῶς καθήκοντα ὀφειλόμενα, ἀλλ' ὑπεροφειλόμενα. Ἐζήτησε τὴν θυσίαν του καὶ ἐπέτυχε τὸ μαρτύριον ἐκουσίως. Ἡ ἱστορικὴ οἰκογένεια ἔκτοτε ἔλαβε τὸ ἐπώνυμον τοῦ Παπαλεξίου καὶ Παπαλεξοπούλου, εἰς αἰώνιον μνημόσυνον τοῦ ἀθανάτου Παπα - Ἀλέξη.

ΝΙΚ. Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ
Πρωθιερεὺς

«Βλέπετε τοὺς κύνες, βλέπετε τοὺς κακοὺς ἐργάτας, βλέπετε τὴν κατανομὴν».
(Φιλίπ. 3, 2)

ΤΙ ΓΙΝΕΤΑΙ ΑΛΛΟΥ

ΟΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΙ ΤΩΝ ΙΝΔΙΩΝ

Εἶναι ἀληθές, ὅτι οἱ χριστιανοί, οἱ ὁποῖοι προσηλυτίσθησαν εἰς τὸν χριστιανισμόν καὶ οἱ ὁποῖοι, ὡς φυσικόν, ἀνῆκον προηγουμένως εἰς ἄλλην θρησκείαν, ἔχουν πολὺ πνεῦμα Θεοῦ ἐντός των καὶ ζῆλον καὶ ζωὴν ἁγίαν χριστιανικήν.

Διὰ τὰ ἐγκαταλείψουν τὰς παραδόσεις των, τὰς συνηθείας, τὸν τρόπον τῆς ζωῆς των, καθὼς καὶ τὴν θρησκείαν των, τὴν ὁποίαν ἀλλάσσει κανεὶς μετὰ μεγίστης δυσκολίας ὅσον ἀτελής καὶ ἂν εἶναι, ταῦτα πάντα εἶναι ἐνδεικτικὰ ὅτι, ἐγκολπωθέντες οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ τὸν χριστιανισμόν, τὸν ἔκαμαν βαθὺ βίωμά των ἐπειδὴ κατενόησαν τὴν ἀξίαν του, ἠσθάνθησαν τὴν ἀνάγκην τῆς σωτηρίας των, καὶ ἀντελήφθησαν τὴν φωνὴν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν χάριν του νὰ ἐνεργῇ κατὰ ὑπερφυσικόν τρόπον ἐντός των.

Οἱ νέοι αὐτοὶ χριστιανοὶ οἱ ὁποῖοι ἀποτελοῦν τὰς νεωτέρας λεγομένας Ἐκκλησίας καὶ οἱ ὁποῖαι ἀνήκουν εἰς τὴν Ρωμαιοκαθολικὴν Ἐκκλησίαν ἢ τὰς Προτεσταντικὰς ὁμολογίας, ἔχουν μεγίστην ζωτικότητα καὶ πάλλονται ἀπὸ παλμοὺς βαθείας εὐσεβείας καὶ ἀπὸ θερμότητα διαδόσεως τοῦ κηρύγματος καὶ τῆς διδασκαλίας τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Εἰς τὴν ἀχανῆ χώραν τῶν Ἰνδιῶν, ὅπου οἱ χριστιανοὶ εἶναι ὀλίγα μόνον ἑκατομμύρια καὶ μειονότης, συγκρινομένη μὲ τὰ ὑπὲρ τριακόσια ἑκατομμύρια τῶν Ἰνδοῦιστῶν, ὑπάρχει πολὺς ζῆλος καὶ εὐσέβεια, καθὼς καὶ θάρρος, ἐπειδὴ αἱ ἄρεται αὐταὶ εἶναι ἀπαραίτητα στοιχεῖα διὰ τὴν ἀπόδειξιν τῆς ὑπεροχῆς τῆς χριστιανικῆς θεωρίας καὶ πράξεως, ὑπὸ τῶν ζώντων τὸν χριστιανισμόν χριστιανῶν ἐν μέσῳ ἀλλοθρήσκου Κοινωνίας, ἀλλὰ καὶ διότι αἱ ἄρεται αὐταὶ εἶναι ὁ φυσικὸς χυμώδης καρπὸς τῶν φυτευθέντων πρῶην αὐτῶν ἐθνικῶν εἰς τὸν εὐφορον χριστιανικὸν κῆπον.

Εἰς τὴν χώραν περίξ τοῦ Μαντρᾶς, ἡ ὁποία ἐσχάτως μαστίζεται ἀπὸ ἀνομβρίαν, ἀποτέλεσμα τῆς ὁποίας εἶναι ἡ πείνα δι' ὅλην τὴν μεγάλην αὐτὴν περιοχὴν, φοιτῆται χριστιανοὶ ἀντήλλαξαν τὰς ἀναπαυτικὰς κλίνας τῶν οἰκοτροφείων, ἀντήλλαξαν τὰ μαθήματά των, τὴν ἐπιστήμην καὶ τὰς θεωρίας μὲ τὴν χριστιανικὴν πρᾶξιν καὶ ζωὴν των εἰς τὰ χωρία τῶν δυστυχοῦντων, ὅπου ἐγκατεσπάρησαν κατὰ ἑκατοντάδας, βοηθοῦντες, παρηγοροῦντες,

«Ἡμῶν γὰρ τὸ πολίτευμα ἐν οὐρανοῖς ὑπάρχει...».

(Φιλιπ. 3, 20)

παρέχοντες Ιατρικὴν περίθαλψιν καὶ ζῶντες τέλος ὑπὸ τὰς αὐτὰς συνθήκας, ὑπὸ τὰς ὁποίας ζοῦν κατὰ τὴν δεινὴν αὐτὴν περίοδον οἱ χωρικοὶ αὐτοὶ ὁμοεθνεῖς ἀλλ' ἀλλόθρησκοι ἀδελφοὶ τῶν.

Οἱ χριστιανοὶ αὐτοὶ βεβαίως δὲν εἶναι ὁπαδοὶ τῆς ὀρθῆς χριστιανικῆς πίστεως. Αὐτὸ ὅμως δὲν τοὺς ἐμποδίζει ἀπὸ τοῦ νὰ ἐφαρμόζουν τὰ χριστιανικὰ διδάγματα εἰς τὴν ζωὴν τῶν.

Εἰς αὐτοὺς πιθανὸν νὰ συμβαίη, ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν ἀμοιβὴν τῶν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, τὸ τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τῆς Κλίμακος ὁ ὁποῖος λέγει ὅτι «ὁ πῖστιν μὴ ἔχων καλὰ δὲ ἴσως τινὰ ἐργαζόμενος ὁμοῖος ἐστὶ τῷ ὕδωρ ἀντλοῦντι καὶ εἰς πῖθον τετρημένων βάλλοντι». Ἄλλ' αὐτὸ οὐδόλως ἐμποδίζει οἰονδήποτε ἀπὸ τὴν μίμησιν τοῦ ὑπερόχου αὐτῶν παραδείγματος αὐτοθυσίας, ἢ μᾶλλον οὐδόλως ἀπέχει ἀπὸ τοῦ νὰ κάμῃ ἀναπολογήτους τοὺς τυχὸν ὀρθοδόξους κληρικοὺς καὶ λαϊκοὺς, οἱ ὁποῖοι ἔχουν τὴν ὀρθὴν πῖστιν, ἀλλ' ὕστερον ὡς πρὸς τὰ ἔργα τῆς πλήρους ἀφοσιώσεως εἰς τὴν χριστιανικὴν ζωὴν, καὶ τῆς παροχῆς τοῦ ἑαυτοῦ τῶν, εἰς πράξεις αὐτοθυσίας διὰ τὸν πλησίον.

Οἱ ἐκεῖ Συρροθόδοξοι χριστιανοί, οἱ ὁποῖοι εἶναι γηγενεῖς εἰς τὰς περιοχὰς Τραβανκὸρ καὶ Κοτσὶν καὶ ἐκ τῶν ὁποίων πολλοὶ ἔχουν ἐγκατασταθῆ εἰς διάφορα Κέντρα τῶν Ἰνδιῶν ἀποτελοῦντες ἰδίᾳ Κοινότητος, ἀντιμετώπισαν κίνδυνον ἐξαφανίσεως, ἐπειδὴ οἱ προσήλυτοι τῶν ἱεραποστολῶν ἐκινούντο μὲ ταχύτερον ρυθμὸν ὅς πρὸς τὴν δρασίαν τῶν καὶ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ χριστιανικοῦ βιώματος.

Οὕτω οἱ χριστιανοὶ τῆς παλαιᾶς ἐντοπίας Ἐκκλησίας τῶν Ἰνδιῶν συνεσπειρώθησαν γύρω ἀπὸ τὸν κλῆρον, ἐβοήθησαν εἰς τὴν ἀνύψωσίν του, ἐφρόντισαν διὰ τὴν μόρφωσίν του, ὥστε σήμερον παρουσιάζεται ὁ κλῆρος τῶν ἐκπληρῶν τὸν προορισμὸν του κατὰ ἄριτον τρόπον καὶ ἀποσοβῶν οὕτω τὸν κίνδυνον τῆς ἀφομοιώσεως τῶν πιστῶν ὑπὸ τῶν ξένων ἱεραποστολῶν.

Ἐκτίσθησαν Κολλέγια διὰ τοὺς ὑποψηφίους κληρικοὺς, ἰδρύθησαν τρεῖς Ἱ. Μοναί, ἐστάλησαν πολλοὶ κληρικοὶ εἰς Πανεπιστήμια ἐν τῷ ἐξωτερικῷ διὰ νὰ μορφωθοῦν, ἐδόθη ἰδιαιτέρα προσοχὴ εἰς τὴν νεότητα καὶ ἤδη λειτουργοῦν πολλὰ Κατηχητικὰ Σχολεῖα εἰς κάθε ναόν, τὸ πλεῖστον δὲ τῶν κληρικῶν, ἐκτὸς τῆς ἐντοπίας γλώσσης, ὁμιλοῦν καὶ τὴν Ἀγγλικὴν, τὸ κήρυγμα τοῦ θεοῦ Λόγου εἶναι πυκνὸν καὶ ὀργανώθησαν καλύτερον αἱ

«...Ἐξ οὗ καὶ σωτήρα ἀπεκδεχόμεθα Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν».

(Φιλ. π. 3, 20)

ἀπογευματιναὶ συγκεντρώσεις τῶν Κυριακῶν, κατὰ τὰς ὁποίας ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ ἱερέως ἢ ἐνὸς ἐκ τῶν προϋχόντων συγκεντροῦται ὅλη ἢ κοινότης εἰς τὸν περίβολον τοῦ Ἱ. Ναοῦ, ὅπου γίνονται ὁμιλία θρησκευτικοῦ, κοινωνικοῦ, ἠθικοῦ ἢ καί ἐγκυκλοπαιδικοῦ περιεχομένου καὶ ἐπακολουθοῦν συζητήσεις ἐπὶ τῶν ὁμιλιῶν καθὼς καὶ ἐπὶ τῶν τρεχόντων ζητημάτων καὶ προβλημάτων τῆς Κοινότητος.

Ὅ,τι εἶναι ἐπίσης λίαν ἀξιοπρόσεκτον ἐνταῦθα εἶναι τὸ γεγονός τῆς ἐπιβιώσεως τῶν χριστιανῶν αὐτῶν καὶ τῆς διατηρήσεως τῆς χριστιανικῆς θρησκείας των διὰ μέσου τόσων αἰώνων ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῶν Ἀποστόλων Θωμᾶ καὶ Βαρθολομαίου, οἱ ὅποιοι εἶναι οἱ ἀπόστολοι τῶν Ἰνδιῶν.

Ἀντίξοι περιστάσεις, διωγμοὶ καὶ κάθε εἶδους ταλαιπωρίαί, δὲν ἠδυνήθησαν νὰ ἐξαλείψουν τὴν θρησκείαν ἐκ τῶν ψυχῶν τῶν ἀνθρώπων αὐτῶν οἱ ὅποιοι ζοῦν ἐπὶ αἰῶνας αἰώνων ἐν μέσῳ μὴ χριστιανικοῦ περιβάλλοντος.

Ἐκ τῆς δράσεως τῶν Ἱεροποστολῶν εἶναι ἀληθές, ὅτι ἠναγκάσθησαν νὰ ἀφυπνισθοῦν καὶ εἶναι γεγονός, ὅτι οἱ χριστιανοὶ τῆς παλαιᾶς αὐτῆς Ἐκκλησίας δὲν ἤργησαν νὰ προσαρμοσθοῦν ὡς πρὸς τὴν δραστηριότητα, ἐπειδὴ ἤδη ἔχουν καὶ αὐτοὶ ἴδιον ἱεραποστολικὸν σῶμα, τοὺς ὑπηρετάς τοῦ Ἱ. Σταυροῦ, ἐξ ἄλλου ὅμως ὑπέστησαν οὐκ ὀλίγα ἀπὸ τοὺς ἱεραποστόλους, ἐκ τῶν ὁποίων οἱ μὲν ρωμαιοκαθολικοὶ, χρησιμοποιοῦντες τὴν δύναμιν τῶν κατακτητῶν Πορτογάλλων, τοὺς ἔθεσαν διὰ τῆς βίας ἐπὶ τι διάστημα ὑπὸ τὸν Πάπαν, τὸν ζυγὸν τοῦ ὁποίου οἱ πλείστοι ἀπετίναξον ἀργότερα, οἱ δὲ προτεστάνται τοὺς μετέδωκαν τὸ μικρόβιον τῆς διαιρέσεως, τὸ ὁποῖον φέρουν μεθ' ἑαυτῶν, καὶ οὕτω τώρα τὸ σύνολον ἀποτελεῖ ἀντὶ μιᾶς, τρεῖς Ἐκκλησίας, μὴ διαφερούσας καὶ πολὺ μετὰξὺ των, ἀλλὰ μὴ εὐρισκομένας ἐν κοινωσίᾳ.

Εἶναι τέλος παρήγορον, ὅτι ἡ μεγαλυτέρα ὁμὰς ἐξ αὐτῶν ἢ ὑπὸ τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Βασίλειον Β' ἔχει στραφῆ πρὸς ἡμᾶς τοὺς ὀρθοδόξους Ἑλληνας, ζητοῦσα τὴν ἔνωσιν μεθ' ἡμῶν, μετὰ πολλῆς προθυμίας καὶ κατανοήσεως.

Ἀρχιμ. ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ ΚΑΡΑΝΙΚΟΛΑΣ

«Τὸ ἐπισιτικὸς ὁμῶν γνωσθήτω πᾶσιν ἀνθρώποις».

(Φιλ.π. 4. 5)

ΕΛΕΥΘΕΡΑΙ ΓΝΩΜΑΙ

Η ΕΞΟΔΟΣ ΤΟΥ "ΝΥΜΦΙΟΥ,"

Πολλά τροπάρια τῶν πρώτων ἡμερῶν τῆς Μεγ. Ἑβδομάδος, καὶ ἰδίως τῆς Μ. Δευτέρας καὶ Μ. Τρίτης, περιστρέφονται περὶ τὴν ὑπόθεσιν τῆς παραβολῆς τῶν δέκα παρθένων, καὶ τινων ἄλλων παραβολῶν σχετικῶν κατὰ τὴν σημασίαν πρὸς αὐτὴν. Τὰ τροπάρια ταῦτα εἶναι: «Τὸν νυμφῶνα σου βλέπω, Σωτήρ μου, κεκοσμημένον...» (Ἐξαποστειλάριον ψαλλόμενον ἀπὸ τῆς Μεγ. Δευτέρας μέχρι καὶ τῆς Μεγ. Πέμπτης)—«Τὸν Νυμφίον, ἀδελφοί, ἀγαπήσωμεν...» (Κάθισμα τῆς Μ. Τρίτης)—«Τὴν ὥραν, ψυχὴ, τοῦ τέλους ἐννοήσασα... γρηγοροῦσα καὶ κραζουσα· Μὴ μείνωμεν ἔξω τοῦ νυμφῶνος Χριστοῦ» (Κοντάκιον τῆς Μεγ. Τρίτης)—«Ραθυμίαν ἀποθεν βαλόμεθα καὶ φαιδραῖς ταῖς λαμπάσι, τῷ ἀθανάτῳ Νυμφίῳ Χριστῷ, ὕμνοις συναντήσωμεν...» (Τριψῆδιον Μ. Τρίτης, Ὡδὴ ἡ' τροπάριον α').—«Ἐν ταῖς λαμπρότησι τῶν ἁγίων σου πῶς εἰσελεύσομαι ὁ ἀνάξιος; Ἐὰν γὰρ τολμήσω συνεισελθεῖν εἰς τὸν Νυμφῶνα...»—«Ὁ τῆς ψυχῆς ραθυμίᾳ νυστάξας οὐ κέκτημαι, Νυμφίε Χριστέ, καιομένην λαμπάδα, τὴν ἐξ ἄρετῶν...» (Αἶνοι Μ. Τρίτης τροπ. α', β')—«Ὁ Νυμφίος ὁ κάλλει ὠραῖος παρὰ πάντας ἀνθρώπους...» (Ἀπόστιχα Μ. Τρίτης, τροπ. γ')—«Φαιδρυνέσθω ἡ λαμπάς, ὑπερεκχέισθω ταύτης καὶ τὸ ἔλαιον, ὡς ταῖς Παρθένοις τότε ἡ συμπάθεια· ἵνα εὖρης, ψυχὴ μου, τὸν Νυμφῶνα τότε Χριστοῦ ἀνεωγμένον» (Ἀπόδειπνον Μ. Δευτέρας, Ὡδὴ ἡ' τροπ. γ')—«Ὡς λαμπάδας φωτεινάς, κοσμημέντες τὰς ψυχάς, τῷ Νυμφίῳ χωροῦντι πρὸς τὸν ἄφθαρτον γάμον, πρὸ τοῦ τὴν θύραν κλείσαι, συνεισελθῶμεν αὐτῷ» (Ἀπόδειπνον Μεγ. Τρίτης, Ὡδὴ θ' τροπ. β').

Πάντων ὁμοίως τούτων προέχει καὶ εἶναι εἰς πάντας γνωριμώτερον τὸ μετὰ τὸν ἐξάψαλμον τῶν τριῶν πρώτων ἡμερῶν τῆς Μ. Ἑβδομάδος ψαλλόμενον τροπάριον «Ἴδου ὁ Νυμφίος ἔρχεται». Κατὰ τὴν σύνθεσιν τοῦ τροπαρίου τούτου ὁ ὕμνωδὸς ἔλαβεν ὑπ' ὄψει τὴν ὑπόθεσιν δύο σχετικῶν πρὸς ἀλλήλας παραβολῶν, τῆς παραβολῆς τῶν δέκα παρθένων (Ματθ. κε' 1-13) καὶ τῆς παραβολῆς τοῦ πιστοῦ καὶ φρονίμου οἰκονόμου (Ματθ. κδ' 45-51, Λουκ. ιβ' 42-46). Ἐχρησιμοποίησε δὲ αὐτουσίας λέξεις καὶ φράσεις ἐξ αὐτῶν. «Μέσης δὲ νυκτὸς κραυγὴ γέγονεν· Ἴδου ὁ νυμφίος ἔρχεται» (Ματθ. κε' 6). «Μακάριος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος, ὃν

«Μηδὲν μεριμνᾶτε, ἀλλ' ἐν παντὶ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ δεήσει μετὰ εὐχαριστίας τὰ αἰτήματα ὑμῶν γνωρίζεσθω πρὸς τὸν Θεόν».

(Φιλιπ, 4, 6)

ἔλθῶν ὁ κύριος αὐτοῦ εὐρήσει ποιοῦντα οὕτως» (Ματθ. κδ' 46· Λουκ. ιβ' 43)· Μακάριοι οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι, οὓς ἔλθῶν ὁ κύριος εὐρήσει γοηγοοῦντας» (Λουκ. ιγ' 37)· «Χρονίζοντος δὲ τοῦ νυμφίου, ἐνύσταξαν πᾶσαι καὶ ἐκάθευδον» (Ματθ. κε' 5)· «Καὶ ἐκλείσθη ἡ θύρα» (Ματθ. κε' 10).

Εἰς πάντα ταῦτα τὰ τροπάρια ἐξεικονίζεται ἡ αἰφνιδία ἔλευσις τοῦ Νυμφίου Χριστοῦ, καὶ ἐξαίρεται ἡ ἀνάγκη τῆς προετοιμασίας καὶ νηφαλιότητος ἡμῶν πρὸς ὑποδοχὴν Αὐτοῦ, καθόσον εἶναι ἄδηλος ἡ ἡμέρα καὶ ἡ ὥρα τοῦ τέλους καὶ, συνεπῶς, παρίσταται ὁ κίνδυνος, μήπως, ἕνεκα ραθυμίας κατακριθέντες ὡς ἀνέτοιμοι, ἀποκλεισθῶμεν τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ καὶ μείνωμεν ἔξω τοῦ Νυμφῶνος Αὐτοῦ. Οὐδεὶς δὲ ὑπαινιγμός, οὔτε μακρόθεν, εἰς οὐδὲν ἐξ αὐτῶν γίνεται περὶ τῆς πρὸς τὸ Πάθος ἐλεύσεως τοῦ Κυρίου.

Εἰδικῶς περὶ τοῦ τροπαρίου «Ἴδὸν ὁ Νυμφίος ἔρχεται» πρέπει νὰ λεχθῆ, ὅτι τοῦτο, ψαλλόμενον μετὰ τὸν ἐξάψαλμον τῶν τριῶν πρώτων τῆς Μεγ. Ἑβδομάδος ἡμερῶν, ἀντικαθιστᾶ κατ' ἐξαίρεσιν εἰς τὰς τρεῖς ταύτας ἡμέρας τοὺς καθ' ὅλην τὴν Μεγ. Τεσσαρακοστὴν εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν, ἀντὶ παντὸς ἄλλου ἀπολυτικίου, ψαλλομένους τριαδικοὺς ὕμνους. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον ἐπισφραγίζεται καὶ τοῦτο διὰ τῶν αὐτῶν, ὅπως καὶ ἐκεῖνοι, λέξωμεν: «Ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος εἶ, ὁ Θεός». Παραμφερεῖς, ἄλλωστε, πρὸς τὸ ὅλον περιεχόμενον αὐτοῦ εἶναι καὶ τινες ἐκ τῶν τριαδικῶν ὕμνων: «Ἀθρόον ὁ Κριτὴς ἐπελεύσεται, καὶ ἐκάστον αἱ πράξεις γυμνωθήσονται. Ἄλλὰ φόβῳ κράξωμεν ἐν τῷ μέσῳ τῆς νυκτός· Ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος εἶ, ὁ Θεός» (ἤχος γ' τροπ. γ'). «Ὡς ὕπνον τὸν ὄκνον ἀποθεμένη, ψυχὴ, διόρθωσιν πρὸς ἔγερσιν δεῖξον τῷ Κριτῇ καὶ ἐν φόβῳ βόησον· Ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος εἶ ὁ Θεός», (ἤχος βαρῦς, τροπ. γ'). Δὲν εἶναι ὅμως τοῦτο εἰδικὸν ἀπολυτικίον τῶν τριῶν πρώτων τῆς Μεγ. Ἑβδομάδος ἡμερῶν, ὅψ' ἦν ἔννοιαν νοοῦνται τὰ ἀπολυτικά τῶν ἑορτῶν καὶ τῶν λοιπῶν τοῦ ἔτους ἡμερῶν, οὐδεμίαν ἀπολύτως ἔχον σχέσιν πρὸς τὴν πρὸς τὸ Πάθος ἔλευσιν τοῦ Κυρίου. Ὁρίσθη ὅμως νὰ ψάλλεται ὡς πρόσφορον διὰ τὴν μετὰ τὸν ἐξάψαλμον ὥραν, καθ' ἣν διήλθεν ἡ αἰσθητὴ ὥρα τῆς νυκτός, καὶ καθ' ἣν καὶ οἱ ἄλλοι τριαδικοί ὕμνοι κατὰ τὴν Μεγ. Τεσσαρακοστὴν ψάλλονται, ἵνα οὕτως ὑποδηλωθῆ, ὅτι ὀφείλομεν νὰ εἴμεθα ἔτοιμοι, καὶ μετὰ τὴν διέλευσιν τῆς νοητῆς νυκτός τοῦ παρόντος βίου, ἵνα συνεισέλθωμεν μετὰ τοῦ Νυμφίου εἰς

«Καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ Θεοῦ, ἡ ὑπερέχουσα πάντα νοῦν, φρουρήσει τὰς καρδίας ὑμῶν καὶ τὰ νοήματα ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ».

(Φιλιπ. 4, 7)

τὸν Νυμφῶνα Αὐτοῦ. Δὲν πρέπει ὡσαύτως νὰ παρασιωπηθῇ, ὅτι τὸ αὐτὸ τροπάριον, λόγῳ καὶ τοῦ περιεχομένου αὐτοῦ καὶ τῆς φρασσεολογίας του, λέγεται καὶ δι' ὄλου τοῦ ἔτους εἰς τὸ καθ' ἡμέραν Μεσονυκτικόν, καταλληλότατον διὰ τὴν νυκτερινὴν ἐκείνην ἀκολουθίαν.

Παρὰ ταῦτα ἡ ἀρχικὴ φράσις τοῦ τροπαρίου «*Ἰδοὺ ὁ Νυμφίος ἔρχεται*» ἔδωκε, φαίνεται, λαβὴν εἰς σύγχυσιν καὶ παρανόησιν, καὶ ἐξελήφθη, ὅτι σημαίνει τὴν πρὸς τὸ Πάθος ἔλευσιν τοῦ Κυρίου, ἐνῶ, ὡς καὶ ἄνω ἐλέχθη, σημαίνει μόνον τὴν αἰφνιδίαν τοῦ Νυμφίου ἔλευσιν, ἐρχομένου ἵνα δικαιώσῃ τοὺς γρηγοροῦντας καὶ κατακρίνῃ τοὺς ραθυμοῦντας. Λόγῳ δὲ τῆς παρανόησεως ταύτης εἰσήχθη κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἡ συνήθεια, καθ' ἣν, ψαλλομένου τοῦ τροπαρίου τούτου κατὰ τὴν Κυριακὴν τῶν Βατίων ἑσπέρας εἰς τὴν ἀκολουθίαν τοῦ πρώτου Ὁρθρου τῆς Μεγ. Ἑβδομάδος, λαμβάνει ὁ ἱερεὺς τὴν εἰκόνα τοῦ Νυμφίου Χριστοῦ καὶ ἐκφέρει αὐτὴν ἐπισήμως, προπορευομένων λαμπάδων καὶ θυμιατοῦ, καὶ ἀποθέτει ἐπὶ τοῦ προευτρεπισμένου τετραποδίου ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ναοῦ.

Ἡ εἰκὼν τοῦ Νυμφίου Χριστοῦ, παριστώσα τὸν Κύριον μὲ ἀκάνθινον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς στέφανον, ἐφ' ἧς ἀναγράφεται ἡ φράσις «*Ἴδε ὁ ἄνθρωπος*» ἢ «*Ὁ Νυμφίος τῆς Ἐκκλησίας*», εἶναι ἡ εἰκὼν τοῦ πρὸς τὸ Πάθος ἐρχομένου Κυρίου ἡμῶν, τῶν ἀγίων Παθῶν τοῦ ὁποίου ἡ ἀνάμνησις ἀρχεται ἀπ' αὐτῆς τῆς Μεγ. Δευτέρας, εἶναι ἡ εἰκὼν τοῦ Νυμφίου τῆς Ἐκκλησίας, ὅστις «*ἤλιος προσηλώθη*», ὅπως ψάλλει ὁ ὕμνωδὸς εἰς τὸ «*Σήμερον κορεμᾶται*» τῆς Μεγ. Παρασκευῆς. Οὐδεμίαν δὲ συσχέτισιν δύναται νὰ ἔχη ἡ εἰκὼν αὕτη τοῦ Κυρίου πρὸς τὸν ὑπὸ τοῦ τροπαρίου «*Ἰδοὺ ὁ Νυμφίος ἔρχεται*» ὑποδηλούμενον Νυμφίον, ὅστις ἔρχεται, ὄχι διὰ νὰ πάθῃ, ἀλλ' ἵνα κρίνῃ τοὺς γρηγοροῦντας καὶ τοὺς ραθυμοὺς. Ἄτοπος ἐπομένως καὶ ἀπροσφυῆς ἡ ἔξοδος τῆς εἰκόνης τοῦ Νυμφίου, καθ' ἣν ὄραν ψάλλεται τὸ τροπάριον «*Ἰδοὺ ὁ Νυμφίος ἔρχεται*».

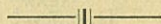
Ἀναντιρρήτως ἡ εἰκὼν τοῦ πρὸς τὸ Πάθος ἐρχομένου Νυμφίου τῆς Ἐκκλησίας καὶ Κυρίου ἡμῶν εἶναι ἐπιβεβλημένον νὰ προτίθεται ἐν τῷ μέσῳ τοῦ Ναοῦ πρὸς προσκύνησιν καὶ ἀσπασμὸν ἀπ' αὐτῆς τῆς πρώτης τῆς Μεγ. Ἑβδομάδος ἡμέρας. Εἰς πᾶσαν ὁμῶς ἑορτὴν ἢ σχετικὴν εἰκὼν αὐτῆς προτίθεται ἐν τῷ μέσῳ τοῦ Ναοῦ ἀπ' ἀρχῆς τοῦ Ἑσπερινοῦ αὐτῆς, ἀφ' ἧς δηλαδὴ στιγμῆς ἀρχεται ἡ τῆς ἑορτῆς ἀκολουθία. Τὸ αὐτό, ἐπομένως, μέτρον εἶναι

«*Ὅσα ἐστὶν ἀληθῆ, ὅσα σεμνά, ὅσα δίκαια, ὅσα ἀγνά, ὅσα προσφιλή, ὅσα εὐφημα, εἰ τις ἀρετὴ καὶ εἰ τις ἔπαινος, ταῦτα λογίζεσθε...*»
(Φιλιπ. 4, 8)

ὄρθον νὰ τηρηθῆ καὶ διὰ τὴν εἰκόνα τοῦ Νυμφίου Χριστοῦ. Εἰς τὸν Ἑσπερινὸν τῆς Κυριακῆς τῶν Βαΐων μέχρι καὶ τῆς εἰσόδου ψάλλονται τροπάρια τῆς ἑορτῆς τῶν Βαΐων, διὰ τὴν ἀπόδοσιν αὐτῆς, εἶναι δὲ καὶ ὁ ἱερεὺς μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἐνδεδυμένος μὲ ἄμφια ἑορτάσιμα. Μετὰ τὴν εὐχὴν ὅμως τῆς κεφαλοκλισίας, ἄρχονται τὰ ἰδιόμελα τῶν Ἀποστίχων, ἀνήκοντα πλέον «εἰς τὴν σεβασμίαν τῶν παθημάτων Χριστοῦ ἑορτῆν», ὁ δὲ Ἱερεὺς φορεῖ τότε μαῦρον ἐπιτραχήλιον. Εἶναι, ἐπομένως, ὄρθον τότε νὰ γίνεταί καὶ ἡ ἐξοδος τῆς εἰκόνας τοῦ Νυμφίου μὲ τὴν ἀκόλουθον τάξιν: Ψαλλομένου τοῦ πρώτου ἀποστίχου «Ἐκ βαΐων καὶ κλάδων», ὁ ἱερεὺς φορῶν μαῦρον ἐπιτραχήλιον λαμβάνει τὴν εἰκόνα τοῦ Νυμφίου Χριστοῦ καὶ, προπορευομένων λαμπάδων καὶ θυμιατοῦ, φέρει αὐτὴν εἰς τὸ μέσον τοῦ Ναοῦ, ὅπου καὶ ἀποθέτει αὐτὴν ἐπὶ τετραποδίου πρὸς προσκύνησιν καὶ ἀσπασμόν. Εἰς τὴν θέσιν δὲ ἐκείνην πρέπει νὰ μείνῃ ἡ εἰκὼν τοῦ Νυμφίου μέχρι τέλους τῆς Προηγιασμένης τῆς Μεγ. Τετάρτης, καθόσον ἀπὸ τοῦ Ἀποδείπνου τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἀντικαθίσταται αὕτη διὰ τῆς εἰκόνας τοῦ Μυστικοῦ Δείπνου.

Σημειωτέον, ὅτι δὲν δύναται νὰ θεωρηθῆ ἀδόκιμος καὶ ἡ συνήθεια, ἣτις κρατεῖ εἰς τινα μέρη, ὅπου ἡ ἐξοδος τοῦ Νυμφίου γίνεται ἐν τῷ Ἀποδείπνῳ τῆς Κυριακῆς τῶν Βαΐων, ὅταν ψάλλεται τὸ τροπάριον τῆς θ' ὥδης τοῦ Τριωδίου: «Υπόδεξαι Ἰουδαία τὸν Βασιλέα Ἰδοὺ γὰρ πρὸς τὸ Πάθος ἔρχεται ἐκνεσίως, ἵνα πάθῃ καὶ σώσῃ τοὺς κρᾶζοντας ἀκαταπαύστως. Εὐλόγημένος ὁ ἐρχόμενος, Σταυρῶ σῶσαι τὰ σύμπαντα.

Οἰκονόμος ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΡΗΓΑΣ
Ἀρχιερατ. Ἐπίτροπος Σκιάθου

ΔΙΑ ΤΟ Θ. ΚΗΡΥΓΜΑ

Εἰς τὴν Κυριακὴν τῶν Βαΐων

(Ἐκ τοῦ εἰς τὴν διάθεσιν τῆς Διοσεως Θ. Κηρύγματος τῆς Ἀπ. Διακονίας ὑλικοῦ τῶν Ἱεροκηρῶν).

1ον

Ἡ λατρεία τοῦ Κυρίου

«Ἐλαβον τὰ βατα τῶν φοινίκων καὶ ἐξῆλθον εἰς ἀπάντησιν Αὐτοῦ».

Λαμπρὰ καὶ μεγαλειώδης ἡ ὑποδοχὴ τοῦ Κυρίου εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων. Λαμπραὶ καὶ αἱ ἑορταὶ κατὰ τὴν

«Νήψατε, γρηγορήσατε...».

(Α' Πέτρ. 5, 8)

Μεγάλην Ἑβδομάδα. Εὐκαιρία νὰ ὀμιλήσωμεν περὶ τῆς ἐπιπολαίας καὶ ἐπιφανειακῆς λατρείας, καθὼς καὶ περὶ τῆς καλῆς καὶ ἀξίας τοιαύτης.

I

«Ἐλαβον τὰ βαῖτα τῶν φοινίκων καὶ ἐξῆλθον...» Ἐξωτερικά πράγματα, ἐξωτερικαὶ κινήσεις, ἐξωτερικὸς συναγερισμός. Ὅλα καλὰ καὶ μεγαλειώδη. Σήμερον δὲ ἀσυγκρίτως περισσότερα.

Τόσοι καὶ τόσοι καθ' ὄλην τὴν Ἑβδομάδα αὐτὴν θὰ συνωστιζονται εἰς τοὺς ναοὺς. Μὲ κλάδους βαΐων, μὲ ἀσπασμοὺς Νυμφίου καὶ Ἐπιταφίου, μὲ ἄνθη καὶ στεφάνους, μὲ μύρα καὶ λαμπάδας, μὲ ψάλματα κλπ. Πόσα εἶναι τὰ πλήθη ποὺ ἐκδηλοῦν τὴν λατρείαν τῶν πρὸς τὸν Χριστόν! Καλὰ, πολὺ καλὰ εἶναι ὅλα αὐτά. Ἀλλὰ ὄχι μόνον ἐξωτερικά. Ἀλλὰ μὲ τὴν καρδιά μας.

Νὰ μὴ τὰ κάμνωμεν, ὅπως οἱ Ἰουδαῖοι, διὰ τοὺς ὁποίους ὁ Κύριος ἔλεγεν «ὁ λαὸς οὗτος τοῖς χεῖλεσι μὲ τιμᾶ, ἡ δὲ καρδία αὐτοῦ πόρρω ἀπέχει...»

II

«Ἐλαβον τὰ βαῖτα τῶν φοινίκων...» Μὲ αὐτὰς τὰς ἐκδηλώσεις, ἀλλὰ καὶ μὲ καρδίαν εὐγνώμονα διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἀτομικῶν καὶ γενικῶν εὐεργεσιῶν τοῦ Κυρίου πρὸς ἡμᾶς. Μὲ τὴν συνειδησιν, ὅτι εἵμεθα ὀπαδοὶ Του, πιστοὶ εἰς τὰς ἐντολάς Του... Μὲ ἀμειώτον ἀφοσίωσιν. Πάντοτε καὶ εἰς τὸν καιρὸν τῶν περιφρονήσεων καὶ τῶν ἀσθενειῶν καὶ τῶν θλίψεων καὶ τῶν πειρασμῶν, ὅπως ὁ Λάζαρος καὶ αἱ ἀδελφαὶ του.

Ὅλαι αἱ ἐκδηλώσεις νὰ γίνωνται μὲ καρδιά, μὲ καρδίαν ἀγίαν, διότι καὶ Αὐτὸς «ἅγιος ἐστί».

Δὲν πρέπει νὰ συνηθίσωμεν τὰ γεγονότα αὐτῆς τῆς ἑβδομάδος, τῆς Μεγάλης. Εἶναι εὐκαιρία νὰ ἐνώσωμεν τὴν ψυχὴν μας μὲ τὸν Λυτρωτὴν τῆς. Νὰ ἀποδειχθῶμεν λάτρεις τοῦ Κυρίου ἄξιτοι.

Ἀρχιμ. ΠΟΥΚ. ΑΝΔΡΩΝΗΣ
Ἱεροκλήου Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν

2ον

Ὁ Χριστὸς Βασιλεὺς

«Ὡσαννά, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὄνοματι Κυρίου, ὁ Βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ».

Πρωτοφανὴς εἰς ὄγκον... 3.000.000 ἐνθουσιῶντος λαοῦ ὑποδέχονται τὸν Βασιλέα... Ὁ Χριστὸς μένει ἀσυγκίνητος...

Βλέπει ὅτι ὑπάρχει μία βασικὴ παρεξήγησις...

Τὸν θεωροῦν ὡς Βασιλέα ἐπίγειον...

Ἀλλ' ἄς μελετήσωμεν, ἀγαπητοί, καλύτερον τὴν φύσιν καὶ τὸν χαρακτῆρα τῆς βασιλείας τοῦ Χριστοῦ.

«Ὡσαννά, ... ὁ Βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ».

«Ὁ ἀντίδικος ἡμῶν διάβολος ὡς λέων ὠρυόμενος περιπατεῖ ζητῶν τίνα καταπίη...»
(Α' Πέτρ. 5, 8)

Α') 'Ο Χριστός είναι Βασιλεύς πνευματικά.

Δέν ἐμφανίζεται μὲ κανέν σημεῖον κοσμικῆς βασιλείας... τίποτε τὸ ἐπιβλητικόν.

«Ἡ Βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου» εἶπεν ὁ Ἰδιος ὁ Κύριος...

«Ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἐντὸς ὑμῶν ἔστιν»...
Βασιλεύς καρδιῶν...

Β') Βασιλεύς Εἰρήνης.

Δέν ἔχει στρατούς. Δέν στηρίζεται εἰς ὄπλα... Εἶναι θεμελιωτῆς τῆς βασιλείας τῆς εἰρήνης.

«Ἄρχων εἰρήνης» ἀποκαλεῖται ἀπὸ τὸν Ἡσαΐαν.

«Χριστός ἔστιν ἡ εἰρήνη ἡμῶν».

Καὶ ἂν θέλουν οἱ λαοὶ νὰ εἰρηνεύσουν, αὐτὴν τὴν βασιλείαν πρέπει νὰ ἀγαπήσουν.

Τότε θὰ σιγήσῃ τὸ πολυβόλον...

Τότε θὰ σιγήσῃ ὁ πόνος καὶ ἡ ταραχὴ...

Γ') Βασιλεύς Παντοδύναμος.

Παρ' ὅλην τὴν φαινομετικὴν Του ἀδυναμίαν, εἶναι Παντοδύναμος.

Τὰ πάντα ὑποτάσσονται ἐμπρὸς Του.

Φύσις, δυνάμεις, ἄνθρωποι, διάβολος...

Δ') Βασιλεύς Αἰώνιος.

«Ὅλοι οἱ βασιλεῖς ἔρχονται καὶ φεύγουν... Ἡ λήθη τοῦς θάπτει...

Ὁ Χριστὸς μένει... 2.000 τώρα χρόνια... Καὶ θὰ μείνῃ...

«Ἡ βασιλεία Σου, βασιλεία πάντων τῶν αἰώνων...»

Ἰδοὺ ἡ φύσις τῆς βασιλείας τοῦ Χριστοῦ...

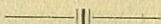
Ἄς Τὸν ἀγαπήσωμεν...

Ἄς Τὸν ἀκολουθήσωμεν...

Θὰ μᾶς ὀδηγήσῃ εἰς τὴν αἰωνίαν εὐτυχίαν καὶ δόξαν!

Γ. ΠΑΥΛΙΔΗΣ

Ἱεροκῆρυξ Ἱ. Μητροπόλεως Φθιώτιδος

ΣΚΕΨΕΙΣ ΤΟΥ ΑΜΒΩΝΟΣ

ΤΟ ΘΕΙΟΝ ΠΑΘΟΣ

(Διὰ τὴν Μεγάλην Παρασκευὴν)

«Ἐγὼ εἰς τοῦτο ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον, ἵνα μαρτυρήσω τῇ ἀληθείᾳ». Εἰς αὐτάς τὰς ὀλίγας λέξεις περιέχεται ὀλόκληρος ὁ σκοπὸς καὶ τὸ πρόγραμμα τῆς ζωῆς τοῦ Χριστοῦ. Σκοπὸς Του μοναδικὸς νὰ ἐξυπηρετήσῃ τὴν Ἀλήθειαν, πρόγραμμα τῆς ζωῆς

«...ᾧ ἀντίστητε στερεοὶ τῇ πίστει».

(Α' Πέτρ. 5, 9)

Του μοναδικόν νά δοθῆ χάριν τῆς Ἀληθείας. Διὰ τοῦτο εἶναι ὁ μοναδικός εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς ἀνθρωπότητος, ὁ ὁποῖος «ἀμαρτίαν οὐκ ἐποίησεν, οὐδὲ εὐρέθη δόλος ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ».

Ἐδίδαξε καὶ ὑπεστήριξε τὴν Ἀλήθειαν ὁ Χριστός, μὲ τοὺς λόγους Του, μὲ τὰ ἔργα του, μὲ τὴν ὑπερτάτην θυσίαν Του. Ὁ ἴδιος ἦτο ἡ ἐνσάρκωσις τῆς αἰωνίας Ἀληθείας, κάθε Του βλέμμα ἦτο μία λάμψις ἀπὸ τὸ Φῶς τῆς Ἀληθείας, κάθε Του κίνησις ἦτο μία ἐκδήλωσις τῆς Ζώσης Ἀληθείας, κάθε Του λόγος ἕνα εὐαγγέλιον διὰ τὴν διψασμένην διὰ τὴν Ἀλήθειαν ἀνθρωπίνην ψυχὴν, ἕνα μαστίγιον διὰ τὸ ψεῦδος τοῦ κόσμου καὶ μία πληγὴ διὰ καθένα πού μισεῖ τὸ Φῶς, «ἵνα μὴ ἐλεγχθῆ αὐτοῦ τὰ ἔργα».

Ὅλοι οἱ δυστυχεῖς—οἱ πλανημένοι μέσα εἰς τὸ θανάσιμον σκοτάδι τῆς ἀμαρτίας—εὗρισκαν τὸ φῶς τῆς παρηγορίας καὶ τὴν ἐνίσχυσιν τῆς συγγνώμης κοντὰ Του καὶ οἱ «δίκαιοι» τὸν κατηγοροῦσαν, διότι ἦτο «τελωνῶν φίλος καὶ ἀμαρτωλῶν».

Οἱ ὑπρέτει τοῦ ψεύδους, ἐκείνοι πού, μὲ τὴν πρόφασιν τῆς εὐσεβείας, ἐλάτρευαν τὸν Μαμμωνᾶν, οἱ αὐστηροὶ τηρηταὶ τοῦ Μωσαϊκοῦ Νόμου, πού δὲν ἦσαν τίποτε ἄλλο παρὰ τέλειοι ὑποκριταί, πού παρεπλάνουν τὸν ἀθῶνον καὶ ἀπλοῖκόν λαὸν τῆς γῆς τοῦ Ἰσραὴλ, δὲν ἤμποροῦσαν νὰ εὔρουν ἔλεος κοντὰ εἰς τὸν ὥραϊον καὶ γλυκὺν Κήρυκα τῆς Ἀγάπης τοῦ Οἴκτου καὶ τῆς Ἐλεημοσύνης. Διότι Ἐκεῖνος ἦλθε νὰ κηρύξῃ τὴν Ἀλήθειαν, καὶ αὐτοὶ ἐξηκολούθουν νὰ δουλεύουν εἰς τὸ ψεῦδος. Ἡ παρηγορία τοῦ Χριστοῦ δίδεται μόνον εἰς Ἐκείνους, πού ταπεινὰ προσφεύγουν καὶ τοῦ τὴν ζητοῦν, καὶ οἱ Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ἐκιτρινίζαν ἀπὸ φθόνου καὶ μοχθηρίαν, δσάκις ἀντίκρυζαν τὴν φωτεινὴν Του μορφήν. Ἐμπρὸς εἰς μίαν τέτοιαν πόρρωσιν, ὁ Χριστός, βέβαια, ἠσθάνετο ὅλην ἐκείνην τὴν ἀγανάκτησιν πού ἤμποροῦσε νὰ σηκώσῃ μέσα Του ἡ ἀγάπη γιὰ τοὺς πλανημένους τῶν καὶ ἡ παραμόρφωσις κάθε ἐννοίας ἀρετῆς. «Υμεῖς υἱοὶ τοῦ πατρὸς τοῦ διαβόλου ἐστέ καὶ τὰς ἐπιθυμίας τοῦ πατρὸς ὑμῶν θέλετε ποιεῖν», ἐφώναζε, γεμᾶτος ἀπὸ ἀηδίας, ὅταν τοὺς ἤκουσε νὰ ἰσχυρίζωνται ὅτι ἦσαν «τέκνα τοῦ Ἀβραάμ» καὶ «τοῦ Μωϋσέως μαθηταί».

Ὅταν ἀνέβῃ εἰς τὸν Ναὸν τῶν Ἱεροσολύμων καὶ εἶδεν, ὅτι οἱ ἄρχοντες τοῦ λαοῦ τὸν εἶχαν μεταβάλει εἰς «οἶκον ἐμπορίου» καὶ «σπήλαιον ληστῶν», δὲν ἐδυσκολεύθη διόλου νὰ πάρῃ τὸ «φραγγέλιον» εἰς τὸ χέρι καὶ νὰ ἐκδιώξῃ ὅλους τοὺς «πωλοῦντας καὶ ἀγοράζοντας» καὶ νὰ ἀνατρέψῃ τὰς τραπέζας τῶν ἐμπόρων καὶ τῶν ἀργυραμοιβῶν. Δὲν ἦτο δυνατόν ν' ἀνεχθῆ ἡ ψυχὴ Του τὸν «οἶκον τοῦ Πατρὸς Του» εἰς ἐκείνην τὴν βρωμερὰν κατάστασιν.

Κι' ὅταν ἦλθε πλέον τὸ τέλος καὶ ἡ τελευταία ὥρα ἐπλησίασεν, ἐξέσπασεν ὅλη ἡ τρικυμία, πού ἐφούσκωνε τὰ ἅγια στήθη τοῦ ξανθοῦ Διδασκάλου τῆς Ναζαρέτ, γιὰ νὰ ρίξῃ, κατὰ πρόσωπον τῶν ἀρχόντων τοῦ λαοῦ τοῦ Γεχωβά, τὸ αἰώνιον στίγμα

«Ὁ ἀκούων ὑμῶν ἐμοῦ ἀκούει καὶ ὁ ἀθετῶν ὑμᾶς ἐμὲ ἀθετεῖ...»
(Λουκ. 10, 16)

τῶν τρομερῶν ἐκείνων «Οὐαί»; πού τελειωτικά πλέον ἐξεσκέ-
πασαν τὴν σαπίλαν, πού ἐκρύπτετο κάτω ἀπὸ τοὺς μεγάλους
μανδύας καὶ τὰ κροσσωτὰ φορέματα τῶν σεβασμίων ἐκείνων
«μαθητῶν τοῦ Μωϋσέως».

Τότε διεκήρυξε πλέον, ὅτι ἦλθε νὰ βάλῃ «πῦρ ἐπὶ τῆς γῆς»
καὶ ἤρχισε νὰ προειδοποιῇ τοὺς ἰδικούς Του, μὲ μεγαλύτεραν
τώρα ἐπιμονήν, ὅτι ἔχουν ἀνάγκη ν' ἀγρυπνοῦν καὶ νὰ εἶναι
ἔτοιμοι διὰ τὸν μέγαν ἀγῶνα, τοῦ ὁποίου τὸ πρῶτον καὶ ἀγιώ-
τατον θῦμα θὰ ἦτο αὐτὸς ὁ ἴδιος ὁ Χριστός.

.....
Ἄς στρέψωμεν τὴν προσοχὴν μας εἰς τὴν τραγικὴν ἐκείνην
βραδυάν, τὴν τελευταίαν βραδυάν πού εἶχε νὰ περάσῃ ὁ Κύριος
μὲ τοὺς μαθητὰς Του, τοὺς «φίλους» Του, ὅπως τοὺς ὠνόμασε
ἐκεῖνο τὸ βράδυ ὁ ἴδιος.

Εἶχε τελειώσει πλέον ὁ «Μυστικὸς Δεῖπνος». Ὁ Ἰούδας, μὲ
τὸν θεῖον ἄρτον ἀκόμη εἰς τὸ στόμα, ἔτρεχε διὰ νὰ συμπληρώσῃ
τὸ ἀπαίσιον ἔργον τῆς προδοσίας. Ἡ μακρὰ ἐκείνη συνομιλία
τοῦ Ἰησοῦ, ἡ «διαθήκη» Του, εἶχε τελειώσει καὶ δὲν ἔμενεν
ἄπ' αὐτὴν παρὰ ἡ ἐλπίς, ὅτι, ὅταν θὰ ἔλθῃ «ὁ Παράκλητος», θὰ
ξαναζωντανεύσῃ τὰ θεϊκὰ ἐκεῖνα λόγια μέσα εἰς τὰς ψυχὰς τῶν
μαθητῶν καὶ θὰ τοὺς κάμῃ ν' ἀντιληφθοῦν τὴν σημασίαν τῆς
«καινῆς ἐντολῆς», πού ἐπρόκειτο νὰ κηρύξουν εἰς τὰ πέρατα τῆς
οἰκουμένης... Ὁ Ἰησοῦς ἠσθάνθη τὴν ἀνάγκη τῆς προσευχῆς.
Ἔτσι συνήθιζε πάντοτε νὰ κάμῃ εἰς ὅλην τὴν ζωὴν Του ἦτο
τροφή Του ἀληθινὴ ἡ ἐπικοινωνία αὐτῆ... Ἐπῆρε τοὺς μαθητὰς
Του καὶ ἐβγῆκε, κατὰ τὴν συνήθειαν, εἰς τὸν κῆπον τῶν Ἐλαιῶν...

Ἐπροχώρησε μέσα εἰς τὸ βάθος τοῦ κήπου μὲ τοὺς τρεῖς
ἀγαπημένους Του μαθητὰς, ἐκείνους, πού τοὺς ἔπαιρνε πάντα
μαζί Του εἰς τὰς ἐπισημοτέρας στιγμὰς τῆς ζωῆς Του. Τοὺς
παρεκάλεσε νὰ ἀγρυπνήσουν μαζί Του καὶ νὰ προσευχηθοῦν.
Ἔτσι θὰ Τοῦ ἔδιδαν τὴν παρηγορίαν διὰ τὸ μεγάλο ἀδίκημα,
πού τὴν στιγμὴν αὐτὴν ἔκαμνεν εἰς βᾶρος Του ὁ μαθητὴς, πού
διεπραγματεύετο μὲ τοὺς ἀνόμους τὴν σύλληψίν Του. Καὶ ἀπε-
μακρύνθη ἀκόμη περισσότερο, διὰ νὰ δοθῇ ὀλόκληρος εἰς τὴν
προσευχὴν. Ἐκεῖνος ἠγωνία διὰ πρώτην φοράν εἰς τὴν ζωὴν Του
ἠσθάνετο τόσον βαθεῖα τὸν πόνον, πού θὰ ὑπέφερεν — ἀθῶος
Αὐτὸς — διὰ τὴν ἀπολύτρωσιν τῶν ἐνόχων. Ἦτο «γεγραμμένον»
νὰ πῆ ὀλόκληρον τὸ ποτήριον, πού τὸν ἐπότιζεν ἡ μαύρη ἀχα-
ριστία τῶν ἀνθρώπων καὶ ἐπόνεσε διὰ νὰ εἴπῃ, «ἐάν δὲν εἶναι
δυνατόν, Πάτερ μου, νὰ μὴ πῖω τὸ ποτήριον αὐτό, ἄς μὴ γίνῃ τὸ
θελημά μου, ἀλλὰ τὸ θέλημα τὸ ἰδικόν Σου». Καί, νικητὴς ἀπὸ
τὴν στιγμὴν αὐτὴν ἐναντίον τῶν ἀνθρωπίνων δυσκολιῶν, ἦτο
πλέον ἔτοιμος νὰ ὑποταχθῇ «μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ».

Οἱ ἀγαπημένοι μαθηταὶ ἐκοιμῶντο κατὰ τὰς τραγικὰς ἐκεί-
νας στιγμὰς. Ἄνησυχος δι' αὐτὸ ὁ Κύριος, διέκοψε δύο φορές
τὴν προσευχὴν Του καὶ ἐγύρισεν ὀπίσω, διὰ νὰ τοὺς ἐξυπνήσῃ.
Ἦθελε νὰ αἰσθανθῇ τὴν παρηγορίαν τῆς ἀγάπης, ἔστω καὶ ἂν

«Μὴ ἀμέλει τοῦ ἐν σοὶ χαρίσματος...»

(Α' Τιμόθ. 4, 14)

μέ τóσην έπιμονήν θά τήν έζητοῦσεν ὁ ἴδιος, διότι ἦτο μόνος, τελείως μόνος τήν στιγμήν έκεινην! Καί ὅμως οἱ μαθηταί έκοιμῶντο... καί τήν τρίτην φοράν, πού τοὺς έπεσκέφθη ὁ Διδάσκαλος, διά νά τοὺς ἀνακοινώσῃ ὅτι ὅλα έτελείωσαν πλέον, διότι έπλησίαζεν ὁ προδότης μαθητής...

Μέ ἕνα «φίλημα», μέ τὸ σύμβολον, πού μεταχειρίζονται συνήθως οἱ ἄνθρωποι διά τὰ δείξουν τήν ἀγάπην των, ἔγεινεν ἡ ἀτιμωτέρα προδοσία, πού ἀνέγραψεν ἡ Ἱστορία. Ἐντός ὀλίγου ὁ Ἄναμάρτητος ἦτο ὑπόδικος καί έζητοῦντο ψευδομάρτυρες, διά νά εὐρεθῇ βάσις διά τήν ἄδικον καταδίκην.

Οἱ μαθηταί, οἱ ὁποῖοι πρό ὀλίγου έκοιμῶντο, τώρα έσκορπίσθησαν καί ὁ ένθουσιωδέστερος ἀπ' ὅλους διεβεβαίωσε μέ ὄρκον, ὅτι οὔτε εἶχεν ἴδει κἀν τὸν Διδάσκαλόν του!...

Καί τώρα... Πάσχει ἔπάνω εἰς τὸν σταυρόν ὁ υἱὸς τῆς Παρθένου καί ἡ κτίσις ὀλόκληρος τρέμει εἰς τὸν στεναγμόν τοῦ παρόντου Του. Τὸ φῶς τῆς ἡμέρας ἔχει χαθῆ, διότι πάσχει Ἐκεῖνος, πού ἔδωκε τὸ φῶς εἰς τὰ σβυσμένα μάτια τόσων τυφλῶν. Τὸ μεγάλο καί βαρὺ «καταπέτασμα» τοῦ Ναοῦ τοῦ Σολομῶντος σχίζεται. Ποῖαν θέσιν πλέον ἡμπορεῖ νά ἔχη τὸ καταπέτασμα αὐτὸ εἰς τὸν ναὸν ἐκεῖνον; Ἄφου τὸν ναὸν αὐτὸν τὸν βεβηλῶναι ἕνας Καϊάφας, πού μέ τóσην μοχθηρίαν ἔσχισε τὸ ἀρχιερατικόν του ἔνδυμα, διά νά δείξῃ ὑποκριτικὴν φρίκην καί ζήλον ἀνύπαρκτον! Ἄφου ὁ ἀρχιερεὺς ὁ ἴδιος ἔχει δώσει τὸ σύνθημα τοῦ μεγαλειέτερου κακουργήματος πού ἡμποροῦσε νά συμβῆ εἰς τὴν Οἰκουμένην!

Πάσχει ἔπάνω εἰς τὸν σταυρόν Του ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ διά τήν ἀγάπην τῶν ἀνθρώπων καί τὸ μαρτύριόν Του τὸ κάμνει ἀκόμη φρικτότερον ἢ χαιρεκακία τῶν ἐχθρῶν Του καί τῶν φίλων Του ἢ δειλία... Μόνος πάσχει ἔπάνω εἰς τὸν σταυρόν, Αὐτὸς πού ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον, διά νά συνενώσῃ ὅλους μέ τὸ κήρυγμα τῆς ἀγάπης! Τὸ μῖσος εἶναι ἡ ἀμοιβὴ διά τήν ἀγάπην τοῦ Ἰησοῦ!

Πάσχει ὁ Ἰησοῦς ἔπάνω εἰς τὸν σταυρόν Του καί μέ τὸν ἰδικόν Του πόνον θέλει νά ἐξαλείψῃ τὸν πόνον ἀπὸ κάθε καρδίαν, πού πονεῖ διά τήν ἁμαρτίαν. Πάσχει ἐκεῖνος, πού δέν ἐσκόρπιζε γύρω του παρὰ μόνον τήν χαράν, καί μέ τὸ πάθος Του θέλει ν' ἀνοίξῃ τὴν πηγὴν, ἀπ' ὅπου μονάχα ἡ χαρὰ καί ἡ σωτηρία θά πηγάζῃ. Καί ἀπὸ τοῦ ὕψους τοῦ σταυροῦ Του φωνάζει, ὅτι «διψᾷ»... Καί ἡ δίψα Τοῦ αὐξάνει τὸν πόνον!

Διψᾷ, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, τὴν ἰδικὴν μας σωτηρίαν, τὴν σωτηρίαν τοῦ καθενός μας, τὴν σωτηρίαν ὅλου τοῦ κόσμου, καί πονεῖ, ὅχι τόσον διά τὰ καρφιά, πού Τοῦ ἔχουν τρυπήσει τὰ χέρια καί τὰ πόδια, δέν πονεῖ τόσον ἀπὸ τὰ ἀγκάθια, πού Τοῦ τρυποῦν τὸ πάλλευκον μέτωπόν Του. Πονεῖ πρό παντός, διότι προβλέπει ὅτι πολλοὶ ἀπὸ ἐκείνους, πού θά Τὸν πλησιάσουν δέν θά Τοῦ

«Πρόσεχε τῇ ἀναγνώσει, τῇ παρακλήσει, τῇ διδασκαλίᾳ».

(Α' Τιμόθ. 4, 13)

μείνουν απόλυτα πιστοί, πολλοί θὰ Τὸν ἀφήσουν μόλις ἔλθῃ ἡ δύσκολη στιγμή! Καὶ ὁ πόνος αὐτὸς ἐπαναλαμβάνεται ἀπὸ τότε, κάθε φοράν πού Τοῦ δίδομεν ἀφορμὴν μετὰ τὴν μικρότητά μας νὰ βλέπη πῶσον ἀνάξιοι εἴμεθα διὰ τόσον μεγάλην θυσίαν! Καὶ ὅμως μᾶς ἀγαπᾷ!...

Ἄς Τοῦ ἀνταποδώσωμεν, ἀδελφοί μου, αὐτὴν τὴν ἀγάπην μετὰ τὴν ἀγάπην μας· καὶ τὴν ἀγάπην μας ἄς τὴν φανερώσωμεν εἰς ὅλην μας τὴν ζωὴν μετὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ θελήματός Του. Ὁ ἴδιος μᾶς τὸ εἶπε: «Ὁ τῆρῶν τὰς ἐντολάς μου αὐτὸς ἐστὶν ὁ ἀγαπῶν με».

E. G. M.

ΕΥΣΕΒΕΙΣ ΣΤΟΧΑΣΜΟΙ

ΜΕΓΑΛΗ ΕΒΔΟΜΑΣ

Καμμία ἄλλη περίοδος τῆς ἐκκλησιαστικῆς μας ζωῆς δὲν γεννᾷ εἰς τὴν ψυχὴν μας τόσα παρήγορα συναισθήματα, ὅσα μᾶς προκαλεῖ ἡ ἁγία ἑβδομάς τῶν Παθῶν τοῦ Κυρίου, διότι κατὰ τὴν ἑβδομάδα αὐτὴν ἔχομεν τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἀναπαραστήσωμεν εἰς τὴν φαντασίαν μας τὴν τελευταίαν φάσιν τοῦ Δράματος τῆς ζωῆς τοῦ Θεοῦ-ἄνθρωπου, ἡ ὁποία εἶναι ἡ μεγαλυτέρα ἀπόδειξις τῆς θείας Ἀγάπης καὶ ἀποτελεῖ συγχρόνως καὶ τὴν σταθερωτέραν διακήρυξιν περὶ τῆς ἀξίας, τὴν ὁποίαν ἔχει ὁ πόνος διὰ τὴν ζωὴν. Γύρω ἀπὸ τὴν πραγματικότητα τοῦ πόνου, πὺν εἶναι ἱκανὸς νὰ μᾶς ἀπολυτρώσῃ, καὶ γύρω ἀπὸ τὸ ἰδανικὸν τῆς Ἀγάπης, πὺν ἔχει τὴν δύναμιν νὰ μᾶς τελειοποιῇ, πλέκεται ὀλόκληρος ἡ τραγωδία τῆς ζωῆς μας, τῆς ὁποίας τὴν λύσιν ἀκριβῶς θέλει νὰ μᾶς δώσῃ Ἐκεῖνος, πὺν τόσον ἠγάπησε. Καὶ δὲν εἶναι, ἐπομένως, δυνατὸν παρὰ νὰ μᾶς γεμίξῃ ἀπὸ ἀνακούφισιν ἢ ἀναπόλησιν τοῦ θείου Πάθους, εἰς τὸ ὁποῖον ὁ Υἱὸς τοῦ Ἀνθρώπου ἐδοκίμασεν ὅλας τὰς πικρίας τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς, διὰ νὰ τὰς ἐξουδετερώσῃ ὡς Υἱὸς τοῦ Θεοῦ δι' ὅλους ἐκείνους, πὺν ἔχουν τὸ θάρρος νὰ ἀτεινίσουν ἐκεῖ, ὅπου τοὺς προσκαλεῖ ἀπὸ τοῦ ὕψους τοῦ Σταυροῦ Του καὶ νὰ κάμουν ἰδικὴν τῶν τὴν δύναμιν, πὺν εἶναι ἔτοιμος νὰ δώσῃ εἰς τὸν καθένα, εἰς κάθε ἄνθρωπον, πὺν πονεῖ καὶ θέλει νὰ νικήσῃ τὸν πόνον του μετὰ τὴν ἀγάπην.

Ἡ Μεγάλῃ Ἑβδομάς, πὺν θὰ ἠμποροῦσε νὰ ὀνομασθῇ καὶ «Ἑβδομάς τῆς Αντρώσεως», περισσότερον ἀπὸ κάθε ἄλλην περίοδον τῆς ἐκκλησιαστικῆς μας ζωῆς, μᾶς ζωντανεύει τὴν αἰω-

«Τύπος γίνου τῶν πιστῶν ἐν λόγῳ, ἐν ἀναστροφῇ, ἐν ἀγάπῃ, ἐν πίστι, ἐν ἀγαθείᾳ»
(Α' Τιμόθ. 4, 12)

νίαν, ἀξίαν, πὸν ἔχει δι' ὅλους μας ἡ διαβεβαίωσις ἐκείνη τοῦ Κυρίου, ὅτι εἰς τὸν κόσμον θὰ ἔχωμεν θλίψεις, ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ χάνωμεν τὸ θάρρος μας ποτέ, ἐφ' ὅσον εἴμεθα κοντά Του, διότι Ἐκεῖνος ἔχει πλέον νικήσει τὸν πόνον, πὸν ἠμπορεῖ νὰ μᾶς διδῆ ἡ κοσμικὴ μας ζωὴ «ἐν τῷ κόσμῳ θλίψιν ἔξετε, ἀλλὰ θαρσεῖτε· ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον». Προσπάθησε νὰ μελετήσῃς τὸ Θεῖον Δράμα καὶ νὰ ετοιμασθῆς διὰ νὰ λάβῃς μέρος εἰς τὴν νίκην αὐτήν.

Μεγάλῃ Δευτέρῃ

Πρώτῃ ἡμέρᾳ τοῦ Θείου Δράματος: Μελέτησε ἀπὸ τὴν Ἱερὸν Γραφὴν τὰς σχετικὰς περικοπὰς τῶν Εὐαγγελίων, πὸν ἀναφέρονται εἰς ὅσα συνέβησαν εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ ὅσα ἐλέχθησαν ὑπ' αὐτοῦ κατὰ τὴν ἡμέραν αὐτήν (Ματθ. κα' 18, κβ' 14. Μάρκ. ια' 12 - ιβ' 13. Λουκ. κ' 1 - 19). Πρόσεξε ἰδιαιτέρως τὸ θαῦμα τῆς ξηρανθείσης συκῆς καὶ ἐξέτασε τὸν ἑαυτὸν σου, μήπως τῆς ὁμοιάζεις κάπως, μήπως δηλαδὴ εἶσαι «καρπῶν ἄμοιρος πνευματικῶν», κατὰ τὸν ἱερὸν ποιητὴν, καὶ λάβε τὰ μέτρα σου, διὰ νὰ ἀποφύγῃς τὴν «ἀρὰν» καὶ τὸ «πάθος» τῆς συκῆς. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἡ Ἐκκλησία τονίζει ἰδιαιτέρως σήμερον τὸ θαῦμα αὐτὸ καὶ ψάλλει: «Τῶν καλῶν ἡ ἀπραξία ὁμοιώθη τῇ συκῇ· ταύτην οὖν ἐκκλίνωμεν, μὴ ξηρανθῶμεν ὡς ἐκείνη τότε». Ἡ Ἐκκλησία ἐνθυμεῖται σήμερον μετ' εὐλαβείας καὶ τὸν σὸφρονα Ἰωσήφ τὸν «πάγκαλον», τοῦ ὁποίου τὴν θελκτικὴν ἱστορίαν ἠμπορεῖς νὰ εὔρῃς εἰς τὴν Γραφὴν σου (Γενέσ. λζ' 1 - μστ' 7) καὶ νὰ διδαχθῆς ἀπειρα πράγματα ἀπὸ αὐτήν. Ἀλλὰ ἐκεῖνο, πὸν ἀξίζει περισσότερο νὰ προσέξῃς, εἶναι ἡ ἀντοχή, τὴν ὁποίαν ἐπέδειξεν ἀπέναντι τῆς ἁμαρτίας ὁ «τὴν ψυχὴν ἀδούλωτος» νεαρὸς Ἰωσήφ, καὶ ἡ ἀμοιβή, τὴν ὁποίαν ἔλαβε διὰ τὴν ἀγνότητά του ὑπὸ τοῦ «βλέποντος τὰς τῶν ἀνθρώπων καρδίας», παρὰ τὸ μῖσος τῶν περὶ αὐτόν. Εἶναι σήμερον ἰδιαιτέρως ἐπίκαιρον νὰ σκεφθῆς περισσότερον διὰ τὸ ζήτημα αὐτὸ τῆς ἐμμονῆς ἐν τῇ πίσει καὶ τῇ ἀρετῇ.

Μεγάλῃ Τρίτῃ

Δευτέρῃ ἡμέρᾳ τοῦ Θείου Δράματος: Οἱ ἱερεῖς Εὐαγγελισταὶ διηγοῦνται πῶς ἐπέρασε τὴν σημερινὴν ἡμέραν ὁ Χριστὸς (Ματθ. κβ' 15-κατ' 5, Μάρκ. ιβ' 14-ιδ' 2, Λουκ. κ' 20-κα' 34).

«Συγκακοπάθησον τῷ Εὐαγγελίῳ κατὰ δύναμιν Θεοῦ».

(Β' Τιμόθ. 1, 8)

Εἶναι ἡ ἡμέρα τῆς μεγάλης καὶ τελειωτικῆς συγκρούσεως πρὸς τοὺς σφετεριστὰς τῶν ἱερῶν τοῦ Ἰσραήλ. Σήμερον ἐξεφωνήθησαν τὰ τρομερὰ ἐκεῖνα «οὐαὶ» κατὰ τῶν Φαρισαίων καὶ ἡ καταδίκη τῆς Ἱερουσαλήμ. Ἐνάγκη νὰ σκεφθῆς, ἐὰν περισεύῃ ἡ δικαιοσύνη σου «πλεῖον τῆς δικαιοσύνης τῶν φαρισαίων καὶ γραμματέων» καὶ ἂν ἡ εὐσέβειά σου ἔχη τὴν πνευματικότητα, πὸν ζητεῖ ὁ Χριστός. Ἰδιαιτέρως ὁμως ἡ Ἐκκλησία ἐφιστᾷ τὴν προσοχὴν τῶν πιστῶν σήμερον ἐπὶ τῆς ἀνάγκης τῆς ἐργηρόσεως καὶ μὲ ἰδιαιτέραν ἐπιμονὴν τονίζει τὴν παραβολὴν τῶν Δέκα Παρθένων. Ὅφείλεις νὰ εἶσαι πάντοτε ἕτοιμος, ἀδελφέ μου, διὰ τὴν ὑποδοχὴν τοῦ Χριστοῦ, ὁ ὁποῖος θὰ ἔλθῃ «ἐν ὥρᾳ ἣ οὐ προσδοκᾷς». Ἄς ἀποβάλωμεν πᾶσαν ραθυμίαν, ἵνα μὴ «μείνωμεν ἔξω τοῦ νυμφῶνος Χριστοῦ».

Μεγάλη Τετάρτη

Τὴν ἡμέραν αὐτὴν ὁ Κύριος τὴν ἐπέρασε μακρὰν ἀπὸ τὸν θόρον βου τῆς Ἱερουσαλήμ εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν ἔμεινεν ὅλην τὴν ἡμέραν μὲ τοὺς μαθητὰς Του καὶ ἠτοιμάσθη διὰ τὸ μαρτύριον, μὲ συνεχῆ ἐπικοινωνίαν πρὸς τὸν Πατέρα Του, ἐν ᾧ εἰς τὴν ἁγίαν Πόλιν οἱ ἄρχοντες τοῦ λαοῦ ἀπεφάσιζαν τὸν θάνατόν Του, καὶ ἕνας ἀπὸ τοὺς ἰδικούς Του ἐσκηνοθέτει τὴν προδοσίαν. Τὸ βράδυ αὐτὸ ἐκοιμήθη εἰς τὸ ὄρος (Λουκ. κα' 37). Πόσα πράγματα μᾶς διδάσκει αὐτὸ τὸ παράδειγμα τοῦ Χριστοῦ! Ἀπὸ ποῦ ἄλλοῦ δυνάμεθα νὰ ἀντλήσωμεν δύναμιν διὰ τὰ μεγάλα ἔργα, παρὰ ἀπὸ τὴν προσευχὴν καὶ τὴν αὐτοσυγκέντρωσιν; Ἡ Ἐκκλησία ἐνθυμεῖται ἐπὶ πλέον μὲ ἰδιαιτέραν συγκίνησιν, ὅτι διὰ τοὺς ἁμαρτωλοὺς ἦλθεν ὁ Χριστὸς καὶ τὸ ἐπεισόδιον ἐκεῖνο τῆς ἁμαρτωλῆς γυναικὸς «τῆς ἀλειψάσης τὸν Κύριον μύρον» (Λουκ. ζ' 37 - 50) δίδει ἀφθογον ὄλικόν εἰς τὴν ποίησιν τῆς ἐκκλησιαστικῆς μας ὑμνωδίας. Ὅσον καὶ ἂν εἶσαι ἁμαρτωλός, μὴ μείνης μακρὰν τοῦ Χριστοῦ. Τόλμησε νὰ ἔλθῃς κοντὰ Του καὶ Ἐκεῖνος ἐξάπαντος θὰ σὲ δεχθῇ.

Μεγάλη Πέμπτη

Εἰς τὸ τέλος αὐτῆς τῆς ἡμέρας παρεδόθη τὸ ἀγιώτατον μυστήριον τῆς Θ. Εὐχαριστίας καὶ ἐδόθη ἡ «διαθήκη τοῦ Κυρίου»... Αὐτὴν τὴν νύκτα, ὕστερα ἀπὸ μίαν ἀγωνιώδη προσευχὴν,

«Τίς σοφός καὶ ἐπιστήμων ἐν ἡμῖν; Διεξάτω ἐκ τῆς καλῆς ἀναστροφῆς τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐν πραύτητι σοφίας».

(Ἰάκωβ. 3, 13)

ἀρχίζει τὸ «ποτήριον» τοῦ Χριστοῦ. Ἡ αἰσχροὶ προδοσίᾳ καὶ ἡ ἄνομος δίκη ἔγιναν μέσα εἰς τὸ σκότος αὐτῆς τῆς κρισίμου νυκτός (Ματθ. κατ' 17-75, Μάρκ. ιδ' 12-72, Λουκ. 7-65, Ἰωάν. ιγ' 1-ιη' 27, Α' Κορινθ. ια' 23-32). Καὶ πόσα δὲν ἔχεις νὰ σκεφθῆς, ἀδελφέ μου, ἐὰν λάβῃς τὸν κόπον νὰ μελετήσῃς τοὺς λόγους τοῦ Ἀρχηγοῦ! Ἀλλὰ ἰδιαίτερος ἴσως πρέπει νὰ σκεφθῆς τὴν ἀξίαν, τὴν ὁποίαν ἔχει ἡ ὑψίστη χάρις, πὺν σοῦ ἀφῆκεν ὁ Χριστός, τὸ δικαίωμα νὰ ἐνώνεσαι μὲ Αὐτὸν κάθε φορὰν πὺν προσέρχεσαι εἰς τὸ Μυστήριον τῆς Θείας Εὐχαριστίας. Σήμερον, πρὸ πάντων, σὲ καλεῖ ὁ Χριστός: «Λάβετε, φάγετε... πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες...». Πρόσεξε μήπως καταφρονήσῃς τὴν θείαν δωρεάν! Ὅταν μετέχῃς τοῦ ἱεροῦ ποτηρίου τῆς Θ. Εὐχαριστίας, ἔχεις, ἀρὰ γε, τὴν ἀπόφασιν νὰ κάμῃς τὸ πᾶν, διὰ νὰ μείνῃς ἠνωμένος μετὰ τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ;

Μεγάλη Παρασκευὴ

«Σήμερον κρεμάται ἐπὶ ξύλον» ὁ ἀναθρωπήσας Υἱὸς τοῦ Θεοῦ καὶ ἀπὸ τοῦ ὕψους τοῦ Σταυροῦ Του προσκαλεῖ τοὺς «κοπιῶντας καὶ πεφορισμένους» νὰ ἀναπανθοῦν εἰς τὴν ἀνοικτὴν ἀγκάλην Του! Ὑπέροχος εἰς τὸν πόνον Του, πίνει μὲ καρτερίαν τὴν «χολὴν» τῶν ὕβρεων καὶ τῶν ἐμπαιγμῶν καὶ «διψᾷ» τὴν σωτηρίαν τῶν ἐχθρῶν Του!... Μελέτησε, ἀδελφέ μου, τὰ περιστατικά τῆς τελευταίας αὐτῆς ἡμέρας τοῦ Θείου Δράματος, πὺν μὲ τόσην ἀπλότητα μᾶς διέσωσαν οἱ ἱεροὶ συγγραφεῖς (Ματθ. κζ' 1-61, Μάρκ. ιε' 1-47, Λουκ. κβ' 66 - κγ' 55, Ἰωάν. ιη' 28 - ιδ' 42). Ἀναπαράστησε εἰς τὴν μνήμην σου τὸ κορύφωμα αὐτὸ τῆς θείας Ἀγάπης καὶ γονάτισε μὲ συντριβὴν εἰς τὰ αἱματωμένα πόδια τοῦ Ἐσταυρωμένου... Τί ἔκαμες ἕως τώρα, διὰ νὰ δειχθῆς ἄξιος τῆν Ἀγάπης αὐτῆς;

Μέγα Σάββατον

Ὁ Ἰουδαϊκὸς ὄχλος πανηγυρίζει τὴν μεγάλην ἡμέραν τοῦ Πάσχα καὶ οἱ ἄρχοντες τοῦ λαοῦ, εἶναι ἡσυχοὶ πλέον, διότι δὲν πρόκειται νὰ ἐνοχληθοῦν ἀπὸ τὸ «φραγγέλιον» τοῦ Γαλιλαίου,.. Οἱ μαθηταί, περίλυποι, ἔχουν ἀπομακρυνθῆ «διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων», μὲ τὰς τύψεις εἰς τὴν ψυχὴν των, διότι ἐγκατέλειψαν τὸν Διδάσκαλον εἰς τὰς τελευταίας Του στιγμᾶς... Ὁ Ἰσκαριώ-

«Οὐδὲ σου τὰ ἔργα καὶ τὴν θλιψὴν καὶ τὴν πτωχείαν· ἀλλὰ πλούσιος εἶ».

(Ἀποκάλ. 2, 9)

της δὲν ὑπάρχει πλέον μεταξύ αὐτῶν... Ὁ Πέτρος θρηνεῖ τὴν ἄρνησιν... Ὁ Ἰωάννης προσπαθεῖ νὰ παρηγορήσῃ τὴν Παναγίαν Μητέρα τοῦ Χριστοῦ... Αἱ ἅγιοι γυναῖκες ἡσυχάζουν «κατὰ τὴν ἐντολήν» καὶ περιμένουν νὰ περάσῃ ἡ ἡμέρα τῆς ἀργίας, διὰ νὰ συμπληρώσουν τὸν μυρισμὸν τοῦ προσφιλοῦς Νεκροῦ... Ὁ Χριστὸς ἀναπαύεται σωματικῶς εἰς τὸν Τάφον καὶ ἐπισκέπτεται τροπαιοῦχος τὸν Ἄδην. Κεντηθεὶς τὴν πτέρονα ἔθραυσε πλέον τοῦ Ὁφειος τὴν κεφαλὴν... Ἐτοιμάσων, ἀδελφὲ μου, διὰ νὰ πανηγυρίσῃς ἀξίως τὸ «Πάσχα τοῦ Κυρίου» τὸ ἀληθινὸν καὶ ν' ἀπολαύσῃς τῆς χαρᾶς καὶ τῆς ζωῆς, τὴν ὁποίαν σοῦ ὑπόσχεται ὁ Χριστός. Μελέτησε εἰς τὴν Γραφὴν σου τὴν ὠραίαν προφητείαν τοῦ Ἰεζεκιήλ (λζ' 1 - 14), πὸν ἤκουσες καὶ χθὲς τὴν νύκτα εἰς τὸ τέλος τῆς ἀκολουθίας τοῦ Ἐπιταφίου, καὶ σκέψου πόσῃ δύναμιν ἔχει τὸ «Πνεῦμα» τῆς «ζωῆς». Πόσα ἠμπορεῖ καὶ σήμερον νὰ κάμῃ ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ! Τὴν ἔχεις δοκιμάσει σὺ τὴν χάριν αὐτὴν; Ὅσον καὶ ἂν εἶσαι «ξηρός», ἠμπορεῖ νὰ σὲ ζωοποιήσῃ.

Ω.

||

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Αἶδες. Κ. Γρηγοριάδην, Καβακλή : Σὰς ἀπεστάλη «Ὁ Ἐφημέριος» 1922. Οὐδὲν ὀφείλετε.—**Αἶδεσ. Ν. Παπανδρέου, Σαμοθράκην· Κον. Θ. Θεοδοσίου, Τσοῦκα· Αἶδες. Κ. Κοτσῆν, Κύμην· Ἱερολογ. Ἀπ. Τάπαλην, Καρκάραν· Αἶδες. Δ. Τόλιαν, Π. Ἐπίδαυρον· Διάκ. Ἄρ. Οἰκονόμου, Βόλον :** Ἀπεστάλησαν τόμοι 1952 τοῦ «Ἐφημερίου». — **Ἱερομ. Ἄν. Ζῶτον, Φολέγανδρον :** Ἀπεστάλη «Ὁ Ἐφημέριος» Σνδρομὴ ἐξωφλήθη.—**Αἶδες. Α. Καραμητόπουλον, Ὀμαλὴν :** Χοήματα ἐλήφθησαν. Ἐγένοντο αἱ διορθώσεις. Φύλλα ἐστάλησαν ἀμέσως. Λοιπὰ ἐτακτοποιήθησαν.—**Αἶδες. Ἰ. Κουνενόν, Λακωνία Μεραμβέλλου :** Εἰς τὸ οἶκον. περιοδικὸν ἐνεγράφητε. Διὰ Κυριακὰ Κηρύγματα, παρακολουθήσατε τὴν σχετικὴν σελίδα τοῦ «Ἐφημερίου». Ὅσον διὰ Κατηχ. Βοηθήματα γράψατέ μας διὰ ποίου τύπου Σχολεῖον θέλετε. Κατώτερον, Μέσον ἢ Ἀνώτερον ;—**Οἶκον. Τιμ. Κύρκον, Λαχανόκαστρον :** Σνδρομὴ σας ἐτακτοποιήθη. Βιβλία αἰτηθέντα ἀπεστάλησαν ἐξωφλημένα. Γνωρίσατέ μας χρησιμοποίησιν ὑπολοίπων δοχ. 4.000. Εὐχαριστοῦμεν διὰ καλὰ σας λόγια.—**Ἀρχιμ. Ἄν. Σκαφίδην, Ἱεραγράφητε εἰς τὸ οἶκον. περιοδικόν. Σὰς ἀπεστάλη δὲ καὶ «Ὁ Ἐφημέριος» 1952.—Αἶδες. Γ. Παῖσιον, Χιονάδες :** Ἐγγραφὴ σας ἐτακτοποιήθη, ἔστω καὶ τόσον ἀργά. Εὐχαριστοῦμεν διὰ θεομά σας λόγια.—**Αἶδες. Α. Ρούκαλην, Φλώριαν :** Ἀπαντα ζητηθέντα βιβλία ἀπεστάλησαν.—**Πανος. Ἀρχιμ. Φιλ. Ζερβάκον :** Χοήματα ἐλήφθησαν. Ἡ Διεθνήνσις τῶν περιοδικῶν σὰς συγκαλεῖ.—**Αἶδες. Σ. Ἀνυφαντῆν, Ἀγ. Θωμᾶν :** Ἐνεγράφησαν οἱ συνδρομηταὶ τοῦ οἴκου. περιοδικοῦ. Συγκαλομεν.—**Αἶδ. Δ. Παπαγεωργίου, Τρίκκαλα· Αἶδ. Χρ. Παπάρην, Ἀγλαδιάν· Οἶκ. Δημ. Πιτσούνην, Βατοῦσαν· Αἶδες. Γρ. Παπαεμμανουήλ, Θεοφάνικην· Οἶκον. Γ. Ἰωάννου, Μεσοχώραν· Αἶδες. Γ. Πετρίδην, Πέτρος· Αἶδεσ. Στ.**

Ἀμοργιαννάκη, Ἀνατολήν Ἀίδεσ. Π. Γεωργαζῶν Μονεμβασίαν : Ἐνεργόφητε εἰς τὸ οἶκον. περιοδικὸν «Τὸ Χαρούμενο Σπίτι». Συγχαίρομεν. **Αἴδεσ. Π. Παπανικολάου, Καστέλια :** Συνδρομηταὶ εἰς τὸ οἶκον. περιοδικὸν ἐνεργόφησαν. Ἡ Δίσις τοῦ περιοδικοῦ σᾶς εὐχαριστεῖ.—**Αἴδεσ. Κ. Κορακιανίνην, Ἀρκαδάδες Ἀίδεσ. Θ. Ἀρκουμάνην, Σαρδῆρια Ἀίδεσ. Φ. Σαβούρη, Κέαν Ἀίδεσ. Γ. Μακρᾶξέην, Δαύλειαν Ἀίδεσ. Κ. Τσανάκαν, Παραπόταμον Ὀϊκον. Ἰ. Ἀλεξόπουλον, Πύργον Τήνου :** Ἐλήφθησαν χρήματα συγκεντρωθεισῶν συνδρομῶν τοῦ οἴκον. περιοδικοῦ τῆς Ἐκκλησίας, ἣ Δίσις τοῦ ὁποίου σᾶς εὐχαριστεῖ θερμότατα. Σᾶς συγχαίρομεν.—**Αἴδεσ. Ἀπ. Βασδέκην, Βουσοχώριον Ἰωαννίνων :** Κατὰ τὴν κειμένην νομοθεσίαν, πᾶς ἐφημέριος ἐνοριακοῦ ναοῦ δύναται νὰ παραιτηθῇ λόγῳ γήρατος ἀπὸ τῆς συμπληρώσεως τοῦ 70οῦ ἔτους τῆς ἡλικίας του. Ἀμα τῇ συμπληρώσει τοῦ 75ου ἔτους δύναται νὰ ἀπολύσῃ αὐτὸν λόγῳ γήρατος ὁ οἰκέτις Μητροπολίτης. Καὶ εἰς τὰς δύο αὐτὰς περιπτώσεις ὁ ἀπολυθεὶς ἐφημέριος δικαιούται συντάξεως ἐκ τοῦ ΤΑΚΕ, ἐφ' ὅσον ἔχει δεκαετῆ συμμετοχὴν παρ' αὐτῷ. Σεῖς σήμερον ἔχετε εἰκοσιτριετῆ συμμετοχὴν, ἀπολυόμενος δὲ τῆς ἐφημεριακῆς υπηρεσίας σας θὰ τύχετε ἐκ τοῦ ΤΑΚΕ ὡς ἐφημέριος δ' μισθολογικῆς κατηγορίας μηνιαίας συντάξεως δοχ. 410.000 καὶ τοῦ ἐκ δοχ. 2.740.000 ἐφ' ἅπαξ βοηθήματος. (Τοῦ ἐφ' ἅπαξ αὐτοῦ βοηθήματος τῶν δοχ. 2.740.000 δικαιούνται πάντες οἱ ἀπὸ τοῦ 1930 ἐγγεγραμμένοι εἰς τὸ ΤΑΚΕ ἐφημέριοι τῆς β', γ' καὶ δ' μισθολογικῆς κατηγορίας, οἱ ὁποιοὶθὰ ἀπολυθῶσιν ἐντὸς τοῦ τρέχοντος μηνὸς Μαρτίου).—**Αἴδεσ. Ἰωάννην Παπασαλοῦρον, Περιστέριον Τριγωνίδος :** Τὸ ὄνομά σας διωρθώθη.—**Ἰωάννην Παπαδοκοκολάκην, Νέον Χωρίον Ἀποκορώνου :** Ἐπὶ τῆς ἀπὸ 9-2-53 ἐπιστολῆς σας θὰ σᾶς ἀπήνησεν ἡδὴ ἀρμόδιον πρόσωπον ἰδιαιτέρως.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ

Χάριν τῶν ἐπιθυμούντων νὰ ἔχουν συγκεντρωμένην τὴν ὕλην τοῦ «Ἐφημερίου» ἐξετυπώθη ἰδιαιτέρως ὠρισμένος ἀριθμὸς ἀντιτύπων ὄλων τῶν φύλλων τοῦ 1952, τὰ ὁποῖα ἐδέθησαν εἰς ὠραῖον τόμον. Τιμὴ ἐκάστου δοχ. 10.000. Ἀποστέλλεται ἐλεύθερον ταχυδρομικῶν ἐξόδων εἰς πάντα αἰτοῦντα.

Παρακαλοῦνται ὅλοι οἱ ἀναγνῶσται τοῦ «Ἐφημερίου», ὅπως ἀνακοινώσωσιν ἡμῖν πᾶσαν σκέψιν των σχετικὴν πρὸς τὸ περιεχόμενον του.

Δι' ὅ,τι ἀφορᾷ εἰς τὸν «Ἐφημέριον» ἀπευθυντέον : Πρὸς τὸν **Αἰδεσιμ. Πρωτοπρεσβύτερον κ. Ἐμμ. Γ. Μυτιληναῖον, Ἀποστολικὴν Διακονίαν, Ἰασίου 1, Ἀθήνας (τηλέφ. 72.112).**

Ἐπεύθυντος Τυπογραφείου : Τιμολ. Ρούτσης, Ἰω. Ἀποστόλου 4.